Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 245. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ГРУДНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, DECEMBER 14, 1976 No. 245. VOL. LXXXIII

УРДП У СВОЄ 30-ЛІТТЯ ЗГАДУЄ МИНУЛЕ, ПЛЯНУЄ МАЙБУТНЄ

Св. п. Іван Багряний основоположник УРДП

Ню Йорк (В Т-ець). В неділю, 12-го грудня, тут в приміщеннях Укр. Інст. Америки відбулася Ювілейна Зустріч-конференція з нагоди 30-річчя Українського Революційно-Демократичного руху на еміграції, — 1946-1976, зорганізована Головною Управою Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань в ЗСА, яку очолює інж. Анатоль Гудзовський. У програмі Зустрічі відбувся панель на тему: „Новий ірейно-політичний рух з-під - совєтської української еміграції з перспективи трьох десятиріч, . у якому взяли вчасть видатні громадсько-політичні діячі, теперішні і колишні активні члени й провідники Української Революційно-Демократичної Партії(УРДП) та зв'язаного з нею руху: відомий науковець і письменник проф. Григорій Костюк, голова УРДП проф. д-р Михайло Воскобійник, видатний науковець і письменник Юрій Лавриненко-Дивнич, проф. Павло Маляр, колишній редактор „Українських Вістей і член ЦК УРДП, та д-р Василь Гришко, почесний голова УР—ДП. 6-стим панелістом мав бути проф. Всеволод Голубничий, але з непередбачених причин не міг прибути на Зустріч.

Зустріч відкрив проф. М. Воскобійник, з'ясовуючи, що 30 років— це вже достатній час, щоб можна було переглянути минуле, обговорити сучасний стан і накреслити перспективи на майбутнє Української Революційно-Демократичної Партії і руху. Він рівнож представив панелістів, зазначуючи, що між ними є люди різних поглядів і це власне є притаманним для УРДП. На його заклик приявні, між якими були провідники різних українських політичних угруповань, вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанували пам'ять основника й ідеолога УРДП, сл. п. Івана Багряного, та інших померлих чілних діячів цього руху.

Модератором панелю був д-р В. В. Гришко, зазначуючи, що коли творилася УРДП, то базувалася на людях, які належали до „підсовєтської еміграції", але соціологічному розумінні, тобто на людях, які мали підсовєтський досвід, але відкинули підсовєтчину і посвятилися боротьбі проти неї. Тому УРДПартія була „новим явищем" в українській еміграційній спільноті -- сказав д-р Гришко.

Проф. Григорій Костюк, співзасновник та перший генеральнний секретар УРДП і колишній довголітній голова Об'єднання Українських Письменників „Слово" розказав про „передісторію" тобто, про 1945-ий рік, коли Іван Багряний та він, Григорій Костюк, себто два „східняки", при співпраці двох „західняків", Мітрінґи і Паладійчука, клали підвалини під зорганізування революційно-демократичного руху, як рівнож про часи,коли він, проф. Костюк, був активний в УРДП, тобто до 1948-го року. Промовець зазначив, що рух мав бути „соборний",охоплювати людей з усіх частин України, але пізніше з різних причин членство в більшості обмежувалося до наддніпрянців. Проте за головства д-ра Василя Гришка знову були старання перетворити партію у „всеукраїнську".

Проф. Костюк накреслив первісну національну, суспільну та економічну програму УРДП,

(Закінчення на стор. 5-ій)

През. Форд і республіканські лідери турбуються майбутністю партії

Вашінґтон. — В четвер, 9 грудня, президент Джералд Форд відбув нараду з віцепрезидентом Нелсоном Рокефеллером, колишнім каліфорнійським губернатором Роналдом Реґеном і колишнім тексаським губернатором Джоном Конналлі, під час якої обговорили потребу створення крайового координаційного комітету, який мав би за завдання „відбудувати Республіканську партію" після поразки у листопадових виборах.

Розмовляючи з кореспондентами зразу після закінчення наради, Президент сказав, що запросив тих трьох видатних республіканців до Білого Дому, щоб продискутувати з ними питання „партійної єдности" і потреби задержання двопартійної системи в ЗСА.

Чотири чільні республіканці також обговорювали справу обрання нового голови Крайового комітету Республіканської партії, бо дотеперішній голова, Мері Луїз Смит, резиґнує в половині січня наступного року. Президент Форд і його гості заявили, що зосереджували свою увагу на „можливих 4-ох або 6-ох кандидатах" на той пост, але відмовилися подати їхні прізвища. Хоча Форд і три інші республіканські лідери заявили, що жадний з них не думає кандидувати на той пост, то Конналлі все одно залишив відкритою можливість, що він може бути кандидатом, але тільки тоді, якщо президент Форд і віцепрезидент Рокефеллер публічно підтримали б його кандидатуру і якщо б ця праця не була для нього „повним затрудненням".

Президент Форд заявив, що він, Рокефеллер, Реґен і Конналлі будуть періодично зустрічатися та що наступна нарада буде на початку січня. Він признав, що Республіканська партія тепер „має поважні проблеми" і запропонований координаційний комітет, до якого він і його три гості плянують увійти, має на меті розв'язаті ті проблеми.

Відновляється переговори в справі Панамського каналу

Вашінґтон. — Державний департамент інформує, що цього тижня знову розпочнуться переговори між Панамою і ЗСА в справі нового договору щодо управління, контролі та оборони Панамського каналу. Переговори в справі підписання нового договору, який заступить договір з 1903-го року, були перервані в жовтні, коли панамський уряд висловив невдоволення щодо пропозиції Вашінґтону відносно питання оборони каналу та терміну, під час якого новий договір мав би бути в силі. Американський уряд під час переговорів представлятиме Еллсворт Банкер, колишній амбасадор до Південного В'єтнаму.

Американці одержали всі Нобелівські нагороди

Стокгольм, Швеція. — В п'ятницю, 10-го грудня, тут відбулася офіційна церемонія вручення цьогорічних Нобелівських нагород. Всі нагороди цього року одержали американські громадяни: письменник Сол Беллов у ділянці літератури; д-р Милтон Фрідман — економіка; д-р Буртон Ріхтер і д-р Самюель Тінґ — фізика; проф. Вілліям Липскомб — хемія; д-р Барух Блюмберґ і д-р Д. Карлтон Ґайдусек — медицина. Нагороди вручив шведський король Карло XVIҐустаф. Цього року не надано Нобелівської нагороди в ділянці миру.

Мистецькі одиниці СУМА на Добродійному концерті в Ню Йорку малив великий успіх

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л-ць). — В неділю, 12-го грудня ц. р., велика заля Фешен Інституту гомоніла молодечими голосами, а понад 1.000 присутніх на добродійному концерті мистецьких одиниць Осередку Спілки Української Молоді Америки ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку, дохід з якого був повністю призначений на будову нової церкви св. Юра, бурхливими оплесками вітали великий дівочий хор „Жайворонки" і його диригента та акомпаньяторку проф. Лева Стругацького і Хризанту Зубрицьку-Янг; танцювальний ансамбль „Верховинці", що ним вже ось третє десятиріччя керує Олег Ґенза; молодих „верховинців" під проводом пані Дарії Ґензи, решитатора і співкерівника програми д-ра Аскольда Лозинського, який відтворив невмирущий твір В. Стефаника „Сини"; численних солістів, які збаґачували програму і вкінці свого улюбленого пароха о. ігумена д-ра Володимира Ґавліча, який виступив на закінчення програми із словом подяки для сумівської молоді та її керівників, а рівночасно зі словом докору для нюйоркської громади, яка „не завжди йде з молоддю", бо і цього разу вона не зрозуміла шляхетної інтенції сумівської молоді, яка дала нам такий чудовий концерт і в додатку понад 2.000 долярів на нову церкву.

Концерт розпочався виступом хору „Жайворонки", який виконав у першій частині пісні „Виростеш ти, сину", „На світанку", „Ой, вербиченько" і „Не шуми, калинонько". Солістами виступали: Б. Заяць, О. Гірняк, І. Данилів, М. Кінь, О. Харук; а у другій частині — „Пісню про Київ", „Птичий хор", „Аве Марія", „Дударик" і „І по цей бік гора" — в'язанку народних пісень. Тут знову сольові партії виконувала О. Ґірняк. Молоді „Верховинці" порадували приявних „Веснівкою", „Гопаком в коло" і „Козачком", а вкінці, зібравшись всі разом на сцені, вручили своїй учительці пані Дарії Ґензі китицю квітів, як вияв вдячности за науку і опіку. Наймолодшому „козакові", мабуть, минуло 4 рочки і ним таки треба опікуватися.

Приявних до глибини зворушив рецитуванням твору В. Стефаника „Сини" молодий адвокат Аскольд Лозинський, колишній учень школи мистецького слова пані Лідії Крушельницької. Після того виступив з трьома піснями дует хору „Жайворонки" (Бриґіта Заяць і Оля Ґірняк), співаючи пісні: „Пливи, човен", „Ой, у полі вітер віє" і „Місяць на небі". Акомпаньювала їм молода піяністка Соня Шереґ. Велике враження зробив танець-хоровід „Молитва", виведений танцюристками „Верховинців" під мелодію „Владико Неба і Землі" —постава Дарії Ґензи.

Перша частина концерту закінчилась виведенням танку „Обжинки" танцюристами „Верховинців" з участю пань: О. Гентіш, О. Пастернак, С. Раковської, І. Клим, О. Гаєцької і М. Данилюк; музична обробка і фортепіяновий супровід маестра В. Гентіша у поставі Дарії Ґензи. В кінці танку „женці" вручили господареві тієї імпрези о. д-рові В. Ґавлічеві останній „сніп" під бурхливі оплески присутніх.

Танцювальний ансамбль „Верховинці" під керівництвом

(Закінчення на стор. 5-ій)

Совєти таврують НАТО за відкинену пропозицію Варшавського пакту

Москва. — Газета „Правда" і офіційна совєтська агенція ТАСС сильно заатакували у своїх виданнях з 11-го і 12-го грудня ц. р. Північно-Атлантійський Оборонний Пакт (НАТО) за його відкинення пропозиції Варшавського Пакту щодо заборони першого вжиття атомової зброї у випадку воєнних конфліктів та щодо обмеження членства у військових оборонних пактах. „Правда", коментуючи постанови конференції держав НАТО, яка відбувалася минулого тижня в Брюсселі, заявила, що европейські держави НАТО не заінтересовані зменшенням напруження в Европі. Речники НАТО натомість заявили на закінчення нарад, що европейські держави не відмовляються від жадних засобів, які мали б обороняти їх від нападу. Вони назвали пропозицію Варшавського Пакту пропагандивним маневром. Атакуючи відмову, „Правда" рівночасно критикує бюджет НАТО і заяви багатьох европейських держав, що вони підвищать витрати на оборону. Згідно з твердженням „Правди", Совєтський Союз вже чотири роки зменшує свій оборонний бюджет.

ОН проголосували скликати Женевську конференцію

Об'єднані Нації, Н. Й. — У четвер, 9-го грудня, Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй 122-ма голосами проти 22-ох і з 8-ма здержаннями схвалила резолюцію, представлену Єгиптом, яка закликає генерального секретаря Курта Вальдгайма до 1-го березня наступного року відновити Женевську конференцію для полагодження конфлікту на Близькому Сході. Проти резолюції голосували ЗСА, бо американський амбасадор Вілліям Скрентон не хотів накидати зобов'язань новообраному президентові Джіммі Картерові, який перебере владу щойно 20-го січня наступного року, та Ізраїль, бо, хоча змістом ця резолюція поміркована, то все одно зазначує, що в конференції мусить брати участь Палестинська Визвольна Організація (ПВО).

Закликають басків не брати участи в референдумі

Більбао, Еспанія. — В цьому місті, як і в інших містах і селах Еспанії, заселеної басками, можна почути і навіть на мурах будинків читати заклики, щоб баски не брали участи в референдумі, який відбудеться цієї середи, 15-го грудня, і який має вирішити, чи населення Еспанії погоджується на те, щоб в наступному році відбулися перші за 41 років вільні вибори до нового парляменту.

Баски не є проти створення нового парляменту та не виступають проти виборів, але тим своїм бойкотом хотіли б змусити уряд короля Хуана Карльоса та його прем'єр-міністра Адольфа Суареза проголосити амнестію для тих басків, які були заарештовані ще під час диктатури генераліссимуса Франсіска Франка за терористичну діяльність в обороні національних прав басків. Король минулогогліта проголосив амнестію, але не для терористів. Баски натомість не вважають, що ув'язнені є терористи, а називають їх „національними героями".

Існує можливість, що не тільки багато басків, але також катальонці бойкотуватимуть референдум, який відбудеться, цієї середи. Катальонці, як і баски, хочуть навіть ширшої автономії, ніж їм надав уряд Суареза, а деякі баски і катальонці вимагають самостійности.

Коментатори твердять, що напередодні референдуму прем'єр Суарез може погодитися на звільнення деяких ув'язнених басків та проголосити, що катальонська мова матиме рівні права з еспанською в усіх урядових установах на території Катальонії, щоб в такий спосіб заохотити басків і катальонців до участи в референдумі.

Відложено конференцію індустріяльних і нерозвинених держав

Париж. — Конференція представників індустріяльних держав і економічно недорозвинених країн, яка мала розпочатися тут минулого тижня і мала на меті обговорити поліпшення торговельних зв'язків між цими двома групами держав, як рівнож допомогу багатших біднішим, була відложена на пізніше, правдоподібно, на березень-квітень 1977-го року, бо організатори конференції прийшли до переконання, що треба почекати, аж владу перебере новий демократичний уряд Джіммі Картера 20 січня. Організатори заявили, що представники теперішнього уряду президента Джералда Форда не можуть зобов'язати Америку до жадних міжнародних договорів, це може зробити щойно новий президент Картер.

Ялинка українських ветеранів засіяє в Ня Йорку

Цього року, як і попереднього, на „Українськім Давнтавні", перед Українським Народним Домом, 140 2-га евеню в Ню Йорку, засіяє ялинка Українських Ветеранів. Світла її будуть горіти в честь вояків-українців, які впали в боях за волю Батьківщини. Цей гарний звичай започаткував і продовжує Координаційний Комітет Українських та Українсько-Американських Комбатантських Організацій Ню Йорку під проводом п. Гр. Полчі на пропозицію адвоката Волтера Стека. В. Стек і цього року займеться влаштуванням ялинки та старається, щоби ялинка та її засвічення було величаве й в українському дусі.

Ялинку засвітить дня 17-го грудня ц. р. о годині 7-ій вечора д-р Іван Козак, почесний голова Координаційного Комітету, учасник Визвольних змагань, сеньйор українських ветеранів. Коляди у виконанні Хорів Молодої і Старшої „Думки" пролунають по 2-ій евеню, де концентрується життя української громади міста Ню Йорку.

На Словаччині помер д-р Василь Фрищин

Банська Бистриця.— Як інформує родина і приятелі, 9-го жовтня 1975 р. помер тут на 75-му році життя д-р Василь Фрищин, відомий педагог. Покійний народився в 1902 р. в с. Раків, Станиславівської (тепер Івано-франківської области) в Західній Україні. В молодих роках був членом Української військової Організації (УВО). Вищу освіту закінчив у Празі, був професором торговельної академії в Банській Бистриці, аж до пенсійного віку. Похорон д-ра Фрищина відбувся 12-го жовтня ц. р. на місцевому цвинтарі. Покійний осиротив дружину Осипу, сина інж. Тараса-Романа, невістку Віру і двоє внуків.

УСІ ЛЮДИ В УКРАЇНІ НЕНАВИДЯТЬ РЕЖИМ — КАЖЕ НОВИЙ ЕМІҐРАНТ

Мюнхен, Німеччина. — В інтерв'ю для українських передач „Радіо Свобода" один з недавніх вихідців з СССР, Олександер Ямпольський, житель Києва, який брав участь в українському і жидівському національних рухах спротиву і за це його переслідували, розповів чимало про теперішні настрої в Україні. У розповіді, яка була повністю поміщена на сторінках „Українського Слова" в Парижі, між іншим говориться, що „люди в Україні вже не можуть жити так, як жили. Вони ненавидять режим, усі — від простого колгоспника, що ненавидить свій колгосп, до професора, який хоч і розуміє все, але боїться активно виступати... На більш-менш пасивному тлі різко виділяються дві групи людей, які вирішили, де і з ким вони. Це українські патріоти і сіоністи, що їх люто поборює совєтська преса".

Переходячи до оцінки українського руху спротиву, Ямпольський відмітив, що „найхарактеристичнішим на сучасному етапі є те,що нині у цьому русі беруть участь не лише студенти й інтеліґенція, але також робітники і селяни-колгоспники. Я мав зустрічі з молодими київськими робітниками, — говорив Ямпольський, — це люди інакші які забули про горілку. Вони читають і це найголовніше, бо вони почали думати. І таких уже багато. Це я вважаю найголовнішим у сучасному русі спротиву. Дуже поширився цей рух на студентство і молодь. Щомісяця їх звільняють за це з Київського університету, з Київського художнього інституту, з консерваторій та інших навчальних закладів.

Олександер Ямпольський твердить, що між обидвома національними рухами в Україні — українським і жидівським — існують щораз тісніші пов'язання.„Для совєтських чиновників, український національний рух — це найбільший ворог. Це 50мільйонів осіб, які колись повстануть і це вони прекрасно розуміють. Національні рухи у великих республіках не такі страшні для них. Але Україна велика республіка, яка цілком добре може існувати самостійно. Ось чому вони вважають, що український рух — це їхній ворог номер один", — сказав один з найновіших вихідців з України

СССР таки проіснує довше ніж до 1984-го року — твердить Амальрик

Андрей Амальрик

Ню Йорк. — Андрей Амальрик, совєтський дисидент, який залишив СССР із своєю жінкою Гузелею в червні ц. р. і поселився в Голляндії, у четвер, 9-го грудня, після одержання в Ню Йорку нагороди за оборону людських прав від Міжнародної Ліґи Людських прав, заявив на пресовій конференції, що хоча написав книжку „Чи проіснує Совєтський Союз до 1984-го року?", то тепер мусить ствердити, що таки проіснує. Амальрик, який минулого вівтірка прибув до ЗСА на короткі відвідини, під час яких виступатиме в Гарвардському, Ейському та Колюмбійському університетах і хотів би зустрітися з новообраним президентом Джіммі Картером, заявив, що Совєтський Союз таки проіснує довше, ніж він передбачав, бо комуністичний Китай не зумів досить швидко розбудувати свою мілітарну силу, щоб могти загрозити СССР війною, а кремлівські верховоди виявилися „більш гнучкими спроможними" дати собі раду з внутрішнім незадоволенням, використовуючи політику детанту із Заходом, щоб послабити дисидентський рух.

У своїй книжці Амальрик твердив, що війна між Китаєм і СССР викличе заворушення проти Москви, зокрема між не-російськими національностями. Однак, тепер він не передбачає того, бо червоний Китай мілітарно заслабий.

Під час пресової конференції А. Амальрик поінформузав, що хоча багато дисидентів арештовано, то рух спротиву продовжується. Він сказав, що спротив ставлять також робітники, які „саботують" продукцію, вимагаючи вищих платень і кращих умовин праці. Цей робітничий рух, про який дуже мало знають на Заході, поширений — сказав Амальрик — але, на жаль, між робітничим рухом і дисидентським рухом інтелектуалістів немає контактів.

Боротьба за людські права та свободу дуже тяжка, бо „нема російської демократичної традиції і ані режим, ані населення фактично не розуміють, що це таке людські права" — сказав Амальрик. Тому дисиденти, які самі ще шукають за „об'єднуючою ідеологією", часто попадають у конфлікт не тільки з режимом, але і населенням.

Амальрик критикував державного секретаря Генрі Кіссінджера за його політику детанту, а радіовисильню „Голос Америки" за „боязкі і політично невтральні передачі".

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВИСТАВКА КЕРАМІКИ СЛАВИ ҐЕРУЛЯК

Ню Йорк. — В суботу, 18-го грудня ц. р. тут у власній майстерні при 206 Схід 6-та вулиця, відбудеться відкриття виставки кераміки мисткині Слави Ґеруляк. Оглядати виставку можна буде в суботу, 18-го грудня від години 1-7 вечором, а в неділю і будні від год. 1-2 вечором до 15-го січня включно.

ФІЛАТЕЛІСТИЧНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

Кренфорд, Н. Дж. — У філателістичній виставці НОДЖЕ—КС, яка відбулася тут в днях від 12-14 листопада ц. р., брав активну участь українець Андріян Сольчаник із збірками: Математично-природничі науки, Технологія в Україні і збіркою „Святі". Збірка „Святі" одержала відзначення і малу срібну медалю НОДЖЕКС-у.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ТОВАРИСТВА ЗА ПАТРІЯРХАТ

Нюарк, Н.Дж. — В неділю, 19-го грудня ц.р. о год. 7-й вечором, в приміщенні „Чорноморської Січі" при 680 Санфорд евеню, відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства за патріярхальний устрій УПКЦеркви — Відділ в Нюарку. Теперішню президію Товариства очолюють д-р Я. Миндюк — голова і Т. Кордуба — секретар.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надії виправдуються

„Ти на ніч не дивись, бо яка б ніч взагалі не була на землі — прийде ранок колись!'' — писав поет-оптиміст і в цьому велика істина. Скільки то всіляких темних ночей доводилось переживати нашому народові, скільки таких ночей доводиться переживати й нашій громаді та багатьом з нас особисто, але й чимало ясних, соняшних ранків записала наша історія та й пережила наша громада і кожний особисто.

Наш народ на рідній землі переживає сьогодні одну з найтемніших ночей своєї історії. Йдеться бо там уже не тільки про фізичне знищення мільйонів, як це ділялося за звироднілого Сталіна, але про хитро продуману теперішніми послідовниками Сталіна повну загладу нашого народу, як окремої нації, що мала б „злитися'' формально в „совєтський'', а фактично в один російський народ.

Але й на тому темному небосхилі сьогоднішньої дійсности появляються все більше такі зорі, як Мороз, Чорновіл, Караванський та десятки і сотні інших, які „світ заповідають'', які не залишають жадного сумніву, що таки справді „яка ніч взагалі не була б на землі — прийде ранок колись!''

Не бракувало „тихих присмерків ночі'' і в наших вільних громадах в Америці, Канаді та інших країнах нашого поселення. Приманливе оточення, добробут, вигляди на особисті успіхи, всілякі нові течії, часто розгубленість та безідейність серед підростаючих поколінь в цих країнах нашого поселення викликували більше чи менше оправдані тривожні запити: „Де наша молодь?! І могло здаватися, що і для нас та наших громад надходить ніч та сон, з якого ми могли б уже не прокинутись.

Проте, ми, як громада, ніколи не втрачали надії. Радше навпаки. Ми цю надію леліяли й також багато дечого вчинили, щоб вона, ця надія, не залишилась прислівною „матір'ю глупих'.

Сьогодні можна б наводити вже багато промовистих прикладів, що наші надії не були безпідставні та що вони на наших очах і за нашого життя здійснюються. Щобільше, дійсність часом ще навіть перевищує ті наші надії. Наші молодечі організації, активність нашого студентства, особисті та професійні успіхи нашої молоді — все це та багато дечого іншого є в нас уже на порядку дня. Щоб не бути — як кажуть — голословним, можна б згадати тільки два різні своїм характером приклади з попереднього тижня: „Українські дні'' в Гарварді і 25-ліття Пластової Станиці в Джерзі Сиbudget. Про обидві імпрези була мова на сторінках нашого щоденника. Обидві вони — як згадано — своїм характером різні, але обидві вони найбільш переконливо потверджують те, що сказано в заголовку цього коментаря: наші надії виправдуються!

„Українські дні'' в Гарварді виправдують ці надії як своєю назвою, так і своєю формою і змістом. Такі дні в Гарварді ще яких десять років тому могли б вважатися за „мрію відрізаної голови'', а сьогодні вони стали дійсністю власне завдяки нашій молоді, нашому доростові, який видвигнув ідею українських студій в тому престижевому університеті і її своєю подивугідною наполегливістю і завзяттям та ентузіязмом здійснює, здобувши для цієї мети відповідне зрозуміння та повну, часто не менш ентузіястичну підтримку батьків. Діло ще не вповні завершене, але чи можна тепер уже мати сумніви, що воно буде завершене!

Інший характер, більше родинний, мало святкування згаданого 25-ліття місцевої Пластової Станиці в Джерзі Сиbudget, але й це святкування не менш промовисто свідчить, що наші надії виправдуються. Користуючись допомогою своїх батьків, свято влаштували, ним проводили і його програму виконали ті, які 25 років тому були ще дітьми, а багатьох з них ще й на світі не було. Тимчасом, можна було без закривання очей мати враження, що ця імпреза відбувається не в американському Джерзі Сиbudget, але у передвоєнному Львові чи іншому українському місті.

Очевидно, що трапляються й інші, навіть протилежні випадки, але це не зміняє суті справи: наші надії таки виправдуються!

Це повинно б нас усіх заохотити до ще більших зусиль і ще більших старань, щоб вони, ці наші надії, виправдувалися і виправдалися також у майбутньому. Це бо приспішить також і їх неминуче виправдання в підневільній Україні.

Богдан Цимбалістий

АВТОРИТЕТ ОСОБИ І АВТОРИТЕТ ІНСТИТУЦІЇ

Що українці, мовляв, не шанують своїх авторитетів — це досить поширений погляд. Дехто запитує цинічно, а чи взагалі є в нас авторитети, що заслуговували б на пошану? Минулого року, заперечуючи мою тезу, що українці ніколи не вміли об'єднано колективно діяти, один наш відомий журналіст писав, що коли в нас появляються авторитетні постаті, приходять теж до загального об'єднання.

Спільне у вищенаведених поглядах є те, що тут узалежнюється національну єдність, правопорядок, політичну зрілість від появи авторитетних осіб. Виходило б, що коли таких авторитетних постатей, тобто понадпересічних осіб, обдарованих — як кажуть соціологи — каризмою нема, тоді ми як суспільність нездібні собою правити, ми розпадаємося на ворогуючі між собою групи. Логічним висновком — чекати аж такі Богом дані постаті між нами появляться.

Приклади інших народів з довгою традицією власної державности, або приклад католицької Церкви доводять, що вони продовжували існувати і розвиватися навіть тоді, коли їх очолювали люди дуже пересічні, часом навіть невисокого морального рівня. Відомо ж, на папському престолі були особи, які ніяк не могли бути прикладом праведности. Кажуть, що останні британські королі і королеви не відзначалися великою бистроумністю. Проте, ані католицька Церква, ані британська монархія від того не завалилися. Щоб зрозуміти в чому загадка, треба би розрізнити два роди авторитету, а саме: авторитет особи і авторитет інституції, функції, чи уряду, які дана особа виконує. Особистий авторитет людина здобуває — своїм розумом, знанням, характерністю, жертвенністю, прикладною поведінкою. Авторитет інституції чи уряду є незалежний від особистих прикмет того, хто виконує ту владу чи очолює установу. У проводі уряду чи установи може стати людина, що не грішить ані розумом, ані моральністю, проте громадяни зрілих суспільств респектують її за її функцію, що вона покликана чи обрана виконувати. До наведених вже прикладів, які ілюстрували цю тезу, додаймо справу Р. Ніксона. Багато американців були переконані, що Ніксон порушив закони, які присягав зберігати, проте, вони були проти суду над ним і проти усунення його від влади, тільки тому, що боялися, що це захитає „авторитет уряду президента''.

Г. Труман дотепно висловився проти змішування пошани до особи з пошаною до функції, яку вона виконує. „Треба одне пам'ятати, — казав він, — коли хтось стає президентом, приходять почесті, двадцять один гарматних привітів і т. п. Треба завжди тямити, що це не для нього. Це все є для Президента і він повинен у своїй голові їх відмежовувати. Якщо хтось не може відмежовувати себе від Президента, постає багато труднощів. (М. Міллер: „Просто кажучи. Усна біографія Гаррі С. Трумана'' стор. 211-212). Тут насувається питання, за яких обставин громадяни мають право відмовити послуху своїй владі, тобто перестати її шанувати. Що робити, коли владу незаконно узурпує одна особа або кліка, уживаючи до цього насильства? Чи мають громадяни мати респект до влади і не бунтуватися? Що робити, коли диктатор, хоч захопивши владу незаконно, виконує її згідно існуючих законів, не топче прав одиниці, рятує країну від хаосу на деякий час, як це було, напр., в Португалії, чи Еспанії. Щоб відповісти на такі важливі і складні питання, треба би писати довгий трактат. Згадаймо лише, що питання громадянського непослуху було дискутоване в Америці кілька років тому у зв'язку з непопулярною В'єтнамською війною, демонстраціями проти американського уряду та дезертирством з американської армії кількох тисяч молодих вояків. В загальному політичні мислителі вважали, що леґально встановлена демократична система в Америці дає багато можливостей усунути від влади тих, що її якслід не виконують, її надуживають чи компромітують, без потреби насильного її повалення і захитування авторитету свого уряду.

Українці, на нашу думку, шанують одиниць за їх розум, знання, заслуги, жертвенність. Вони ж влаштовують їм різні „річчя-'', вибирають до почесних комітетів, ввічливо та шанобливо їх всюди вітають, а після смерти складають пожертви в їх пам'ять, влаштовують академії тощо. Зате первородним гріхом нашим, який є майже синонімом недержавницької поведінки, є брак пошани до авторитету своєї влади, незалежно від якостей особи, що її в даний час виконує.

При тому замішується власні думки й почуття, які мається до особи, що очолює, репрезентує чи виконує владу, з почуттями пошани, яка їй належиться у силу виконуваної нею функції. Довелося нам стрічати чимало осіб, які, напр., не піддержували кампанії за створення Гарвардського Наукового Центру тільки тому, що організатор проєкту їм не подобався з якихось причин, хоч би тому, що десь когось образив. Скільки осіб, часто з-поміж священиків, виступають проти руху за Патріярхат тільки тому, що їм не подобалося одне чи друге в особі і ділах Блаженнішого Кир Иосифа. Знову ж ці, що піддержують активно рух за Патріярхат, керуються радше почуттям пошани до особи Патріярха. Чи будуть вони продовжувати рух, коли кандидатом на

(Продовження на стор. 5-ій)

Володимир Янів

СТРАХ ЯК МОТОР ДІЇ Й ПОСТУПУ

(Впровадження у проблематику вечора УВУ у Штуттгарті на тему „Наше завтрішнє довкілля)

В п'ятницю, 26-го листопада 1976 р., улаштував Ректорат УВУ свій черговий вечір, який втішався великим зацікавленням та успіхом (згадку про вечір даємо на іншому місці). Впровідне слово до вечора сказав Ректор УВУ, вказуючи на філософічний аспект проблематики. З огляду на актуальність проблеми приносимо повний текст слова. — Редакція.

При відкритті 22-го спільного вечора Українського Вільного Університету із Штуттгартським університетом хочу висловити радість з приводу того, що ініціятори звернулися до нової — важливої та актуальної — ділянки досліду — до так жваво сьогодні дискутованої проблеми довкілля. Подібно як і при наших попередніх доповідях про орієнтацію в часі й просторі, ідеться і тепер насамперед про поведінку: нас інтересували попередньо в основному реакції, — відповіді на певні побуджування — рослин, комах, птахів, ссавців, чи теж людей, зокрема у певних незвичайних умовах, як напр., у в'язниці чи полоні, як ті всі „організми'' орієнтувалися в часі й просторі. В основному їхня поведінка була грунтовно аналізована. Проте ж, проблема має теж свій філософічний аспект.

Докладно це саме можна сказати про проблематику „довкілля''. Наше довкілля є у постійній зміні, і ця зміна зумовляє також і змінну поведінку, доцільне достосування до нових умов. Ці переміни можна обсервувати і досліджувати на різних ступенях: зачинаючи від найнижчих організмів, а кінчаючи на людині, чи на „гомо сапієнс'', як її звикли ми окреслювати. Пригадаймо тільки здібність достосування при селекції „мікроорганізмів'' — вірусів та бактерій — в обороні проти всіх знищувальних (чи „охоронних'') засобів, які стосується у боротьбі із недугами. Ці охоронні засоби мають, зрештою, подвійне „янусове'' обличчя: вони є одночасно пожиточні, але й загрозливі для людини, але автоматично і для людства. В цілому можна коротко тільки вказати, що довкілля у ході часу уважається у його новім зформуванні одночасно як досягнення, — як вияв і вислів поступу, але ж воно викликає в нас одночасно й затривоження. Скільки ж то протестів піднімається сьогодні проти техніки і так тісно з нею зв'язаного занечищення довкілля і проти випливаючих із нього небезпек. Ці протести степенуються до виразних спротивів чи навіть бунтів, — іноді вони вироджуються в найдивовижніші збочення на манівцях т. зв. „гіппісів''.

Це тривоження вказує нам на основне почування, що нас сповняє: воно ставить перед очі страх, як праджерело найновішої філософії — екзистенціялізму із усіма його граничними ситуаціями'' непевности. Але ж страх аж ніяк не є прикметністю саме нашого часу, нашої доби. Навпаки, страх був невідлучним супутником людини з правіку. Екзистенціяльний страх у зустрічі із „граничними небезпеками'' терпіння чи загроз знаходимо не тільки у Кіркеґора, але теж у Паскаля, чи в Апокаліпсі св. Йоана, щоб пригадати тільки кілька найголосніших імен.

Людина недосконала із свого власного нутра — зі своїми противенствами і роздвоєнням, із пристрастями та жадобами, — ця людина є одночасно розпачно слаба назовні, і, постійно загрожена, вона йшла у століття постійно у товаристві тривоги, — і це із її тривоги б'є джерело нездержних пошуків, нервозного приречення на поступ. Ця тривога допомагала людині шукати й знаходити охорону перед спекою та морозом, перед засухою та повінню, перед „моровим'' повітрям та примхами природи чи стихійними катастрофами. Але й тривога перед найближчим довкіллям — перед другою людиною чи людьми, казала шукати охоронних протизасобів перед загрозою, перед насиллям, перед війною. На цьому шляху зроблено неперевершені винаходи, важкі до зрозуміння, — і ще дальше маємо постійні винаходи. Спинено пошесті, — людський вік продовжено, — ціла порода („спецієс'') розмножується, і то розмножується у загрозливий спосіб; одночасно, відкрито доцільні охоронні засоби проти нападів, але також смертоносну зброю для атаки, для наступу, для тотального знищення. І амоків біг до потуги й переваги триває постійно дальше. А з другого боку зростає туга за комфортом та уживанням. Людина стає схильна до гордої самопевности: опускаємо стару землю в дорозі у всесвіття, але ж у тому поспіхові втрачаємо почуття затишку та спокою. Тому тривога стає також підставою філософії.

Ми ніколи не можемо в собі втишити почуття жаху. Зовсім навпаки: що більший поступ, то більша тривога, яка знаменувала в рівній мірі печерну людину, що й мешканця хмарочосів. Учора жахалися ми смерти — сьогодні тривожимося можливою загибеллю світу, на зразок казкової Атлантиди, чи біблійного потопу. Поступ приніс нам відчуження від природи, і ми в наших манівцях не знаходимо виходу із тривожного лябіринту,.. Неспокоєві зростаючого поступу посвятили ми самі себе, наше увнутрішнення, — ба, щобільше — наші звичаї й закони, наші традиційні переконання і вартості, нашу віру й наш змисл для справедливости та правди. Щастя заступили ми насолодою й погонею за нею та пристрастю, а в ім'я нових ідеологій і нових законів під найрізноріднішими приводами застосовується насилля, а любов стає простою облудою. Насилля навіть звеличується, і цього не замічується, бо всякі засоби модерної пропаганди вміють представити його в принадних шатах.

Один із сьогоднішніх доповідачів — наш почесний доктор А. Ґрайнер — змалював у своїй інавгураційній доповіді в УВУ сучасні перегони до якоїсь невловимої цивілізації в наступний спосіб:

„Якщо ми будемо старатися графічно представити технічний поступ в ході людської історії, то ріст від печерної людини аж до приблизно 1830 року підноситься вгору, еливе як проста лінія. Вона веде постійно, але спокійно, поволі й недраматично, вгору. Все ж таки нема тоді нічого, що заповідало б переворот. 1830 року почалися перегони між паровою льокомотивою та конем. Виграла льокомотива. Якщо ми в нашім графічнім представлені стан технічного розвитку в 1830 року відзначимо висотою приблизно 3 см., тоді осягнула б та лінія в 1945 році висоту приблизно 15 см. Від 1945 року до нині ця лінія, при затриманні мірила — була б із вписанням здобутків 1976 вища, ніж найвищий дім нашого міста. Але заки ми б цю лінію вспіли нарисувати, вона вже знову не відповідала б дійсності, яка її випередила б''...

Що за пластичне змалювання, — а одночасно, яка сповнююча тривогою картина майбутнього. Куди ж ми пря-

(Продовження на стор. 5-ій)

ГОВОРИТЬ МИКОЛА ПОНЕДІЛОК

Заходами „Фільмової продукції'' Ярослава Кулинича щойно вийшли дві надзвичайні на українському ринку платівки під наголовком „Микола Понеділок'', ч. 1 і ч. 2, з портретом сл. п. Автора (перша брунатного, а друга чорного кольору). Незвичайні платівки тим, що Микола Понеділок знову приходить до слухача, котрий його любив, і тим, що українська фонетика надзвичайно бідна на такі видання — запис прози. Давно видав сам сл. п. М. Понеділок власну платівку гуморесок; видала власні „Казки для дітей'' акторка Ірина Лаврівська та ще може хтось, і на цім закінчується перелік.

З першої платівки чуємо незабутнього Миколу, коли він відкриває виставку ЕКО у Гантері, підкреслюючи українськість мистця, нарис „Зв'язок з нашою землею'', розповідь „Про нашу мову'', про той „скарб, що не вміщується у всіх банках, але міститься у моїм серці''. Чуємо перериваную сміхом і оплесками гумореску „У нашому Ню Йорку'', де є в УНД „національна бара'', де дехто „телевізується'', де „міжпартійні дискусії часом на такому рівні, що їм — сміючись, каже Микола Понеділок, — місце тільки у пресі!... І, раптом, після Миколиного привіту — звучить пісня про Київ, співає квартет „Верховина'' з Канади під мистецьким керівництвом п-і Олени Глібович, щоб знову дати місце, створивши відповідний настрій, сл. п. Миколі з талановитою гуморескою „Іду до Америки''. Новоприбулих перевіряли, і коли дехто побоювався за своє „золото'', то він, український письменник, боявся, щоб рентґеном не знайшли у нього „туберкульозної крапки з комою''... Така ж весела і в суті сумна його остання розповідь на цій платівці про працю в театрі, в таборовому театрі у Німеччині, де він, недоживлений, не зміг вистояти на сцені 20 хвилин у позі Аполона-статуї і...сів..., а вдруге — забув узяти в кишеню реквізитного револьвера, щоб „застрелити'' свою любку, і тому „душив її радіохвилями''..., за що й вилетів з театру.

Друга платівка, з темною обкладинкою, — і знову чуємо голос сл. п. Миколи Понеділка, часто жартівливий, а інколи і з сумовитими нотками, тим виразнішими, що слухачі не тільки сміються, а регочуть на його дотепи. Микола хоче, щоб була злагода й мир між усіми українцями, різних поглядів, з різних земель, і цій темі присвятив гумореску „В Чікаґо'', а другу „Синець'' — лірично-побутовим відносинам. Квартет „Верховина'' з Торонто приїздив до Ню Йорку в своє 15-ліття і, щиро вітаний письменником, співає для нас на платівці „Я люблю ці степи неозорі'', після чого М. Понеділок жартує: „Я також колись співав, у таборі в Шлясгаймі я виконував арію кози, коли її вовк роздирав''... — і знову чуємо веселий сміх та оплески публіки: такого „співака'' хотіли вкинути в річку, але не вкинули, бо там був напис: „Сміття в річку кидати заборонено''!.. У привіті „В Літературно-Мистецькому клюбі'' Микола Понеділок знову пропагує згоду і братерство серед української спільноти, і звідси його „вітаю всіх по-соборному!'', а потім жартує, представляючи молодих танцюристів, на тему різних танців: „Є клясичні — це коли вся кляса танцює!..''. „На відпочинковій Оселі Молоді'' кохана Марія мало не притопила Автора в озері, а коли його дослівно затягли в команду футболістів, то він „ховався від м'яча за дерево'', де там його ловити!

Могло б здатися, що „занадто з іншої опери'', як кажеться, раптом лунає з платівки патріотична пісня „Зоріла золота заграва'' у виконанні квартету „Каравана'', що його також вітає з платівки сл. п. Микола Понеділок. Але й ця пісня про 300 Героїв Крут — на місці, вона виявляє частину душі сл. п. Миколи. А далі він знову жартує на тему пісень та любовних мотивів, щоб врешті випалити зі сцени під сміх слухачів: „Кохання — це така стріла, що залазить у серце, а вилазить боком!'' Після дотепної гуморески „От так ми подружились'' про подружжя Галушок, діти яких дечого навчились, зокрема „Тарас завідує троком'', ще інший — „дентист'' — на фабриці зубну пасту виробляє''... — чуємо голос Миколи Понеділка, який оголошує слухачам, що квартети „Верховина'' і „Каравана'' спільно заспівають їм „Надобраніч''. На закінчення чуємо: „Надобраніч, надобраніч, сумно нам лишати вас''...

І це ж саме почуття довго не залишатиме слухача нових платівок, бо було сумно і буде сумно розлучатися з Миколою Понеділком.

Розповсюджує ці дві нові платівки відома фірма „АРКА'' в Ню Йорку, що за 25 літ праці придбала великий досвід; і тому вже нині можна набути ці платівки в українських книгарнях та крамницях Америки, Канади та в інших країнах світу.

Р. Л.

Андрей Шептицький

МОЇ СПОГАДИ ПРО ПРЕДМЕТ МУЗЕЙНИХ ЗБІРОК

I

В знаменитій повісти про Леонарда да Вінчі розказує Мережковський, як то Леонардо відвідує робітню іконописця, що тоді був у Римі як член московського посольства до римського Папи. Великий мистець дивиться на ікону з великою що правда цікавістю, але ніби не думає, щоби ця ікона була твором цього самого мистецтва, в якому Леонардо був так великим маестром. Думаю, що та оцінка, приписувана Леонардові, не могла би бути одобрена ним самим. Леонардо був занадто великим мистцем, щоби бути таким неглибоким знавцем. Хоч по правді треба признати, що в історії найбільші мистці бувало мало знали та низько цінили й найбільших мистців, їх стиль і школу. Леонардо одначе був таким мистцем, так ґеніяльним і так всестороннім умом, та займає в історії мистецтва таке винятковe становище, що може цей осуд, приписаний Мережковським Леонардові виявляє лише суб'єктивний пістизм.

Одначе годі сьогодні заперечити, що майже всі історики мистецтва, та всі ці, що за знавців його вважалися, ще до недавна не вважали ікону візантійського стилю за справжній твір мистецтва.

Коли в р. 1886-му чи 7-ому я був перший раз у Києві і відвідував малий, але дуже цінний музей Духовної Академії на Подолі, — проф. Петров, історик української літератури і тоді кустос цього музею, показуючи мені прегарну, хоч невелику збірку старих ікон, так висловився: „Чи між цими іконами є які різниці, які стилі та прикмети школи, цього ніхто не знає, бо ніхто до тепер їх не досліджував''.

Ікона загально була трактована як рід прикладного мистецтва, за щось такого, як писанка, може цікавого, може цінного, але не як образ, не як картина. Все-ж таки думаю, що не тільки я — але й кожній інший відчував і відчуває якийсь чар у всіх цих творах гієратичного мистецтва Сходу. На мою думку вони так ділають на людську природу, що часом в якусь хвилю фізичні дрощі емоції проймають людину на вид твору-ікони й то від голови до стіп. Тоді дехто міг би навіть приписати даній іконі якусь чудодійну, або й чарівну силу. В дійсности ці таємні дрощі тіла, ця фізична емація організму є хіба вислідом природного враження краси, що несвідомо захопює людину.

Сподіюся, що лікар пояснив би це враження мистецького твору якимсь стисненням, чи розширенням серця й прирівняв би артистичну емоцію з враженням глибоко відчутої любови. Тому й не дивуюся, що можна мистецтво любити любов'ю серця. Цим і пояснюю трудність, а може сказав би я, — неможливість бути знавцем.

Тільки любитель, що всім серцем, всею своєю істотою дрожить на вид мистецького твору, може оцінити всі прикмети цього твору. Але тим самим він може бути неспосібним оцінити прикмети іншого твору — чи іншої школи, що до його душі не промовляють і він стає рівнодушним.

Як до творчої мистецької праці треба зворушення серця й розбудженого почуття, так до оцінення мистецького твору треба відчути це тремтіння душі, яке відчував хоч би перед 1000 роками мистець, що в мармор закував дрожання власного серця. А може просто треба розрізнити це, що тільки назверх подобається розумові, що сам ум холодною комбінацією признав за красу — і то, що своєю красою діє й на серце. Себ-то піти за Арістотелем, що розрізняє музику, яка тільки подобається і музику, що ділає на обичайність.

Але не йдеться нам про теоретичні міркування. Маючи писати спогади, я мушу по-просту ствердити факт, що заки я навчився читати й писати, ще дитиною, коли я не здавав собі справи з почувань, я серцем відчував красу старої нашої ікони. Я був відай дуже малим хлопчиком, коли в нашій дерев'яній церкві в Прилбичах, стоячи перед іконостасом, відчував я ту якусь непонятну емоцію, що я назвав її нині артистичною емоцією. Я мусів бути маленьким хлопчиком, бо наш старенький парох, якого відтак я о добру голову переріс, видавався мені великаном, як він у святих ризах виходив діяконськими дверми на великий Вход. Пам'ятаю, що це був вел. Вход, бо гейби нині бачу на дискосі місто агнця кусник білого хліба. Все це разом, навіть ця булка — хоч, як тепер бачу, не дуже згідна з типиком, — надзвичайно порушували моє серце. Гієратичні постаті в іконостасі, на мене звернений зір Христа Спасителя і св. Його Матері, ця якась містична темрява, в якій світили тільки свічки і їх відблиск на золотих тлах ікон, дим кадила, що взносилося до неба разом із звуками пісні, все те разом складалося на якесь враження таке глибоке, яке ледви чи коли в житті пам'ятаю. А глибоке було враження якраз тому, що поза тими зовнішніми проявами, відчувало серце якусь таємну глибінь, що наче промінчик сплив на душу зпоза світа, наче з неба.

Дома, у родичів на коминку стояли дві старенькі ікони, дуже знищені, які мені незвичайно подобалися, хоч я певно не міг би сказати — чому? Я недавно мав ці ікони в руці й ствердив, що вони є дійсно знаменитими мистецькими твоами хоча з уваги на їх стан — знищення і незамітного темного кольориту, — треба дивуватися, що вони до тепер збереглися. Коректний рисунок, потягнений ніжно чорною лінією, неприкритою ніякою краскою навіть там, де ікона відтворює складки одежі, або зовнішні контури постатей — очі, ніс, уста. Усі фарби так, що з абсолютною певністю можна твердити, що артист ніде їх не купував, а тільки сам тер з цього, що міг мати під рукою на селі. Терта цегла-глина, може в двох родах, може звичайна земля, — сок якихось ростин або цвітів. Імовірно ці ікони малював не пізніше, як у половині XVII ст. якийсь сільський іконописець, що може ніколи в жадному місті не був. Де він навчився так рисувати? Мусів бачити рештки якогось старого іконостасу, що може сягав XII-XIV ст. Бачив він певно в сільській хаті дереворити, що могли бути в ній між хатніми іконами сільської роботи. Одначе все те своєю мистецькою вартістю і красою куди перевищувало — вже не кажу, — ці тандитні олійні друки, які зустрічається тепер по сільських хатах, але й усі образи та репродукції, що прикрашують вибагливі сальони пересічного европейського інтелігента.

Ось ці дереворити мусіли бути взором тих чорними лініями так тонко й ніжно крашених рисунків. А звідки-ж у цього безіменного мистця та чудова гармонія темних і вбогих сірих тонів? Ні один тон не виривається перед іншими! Така казкова повздержливість і така нечувана простота була в цього чоловіка, що в цих маленьких постатях дрожить людська душа. Постаті цих ікон ще нині живуть-говорять. Може бути, що мистець інших красок не міг знайти, бо-ж в аптиках тоді аніліни не продавали. А все-ж таки, чому-ж цей жовтий тон тла не є тоном сирої барви шафрану? Хто його навчив ризу Богородиці — з чудово рисовною гарненькою головкою — потягнути фарбою з тертої цегли або якоїсь темної глини, що впадає в червону краску? Хтож нашого мистця навчив, що при одежі, мальованій глиною того тону не буде добре представлятися тло коліру чисто шафранового?

(Продовження буде)

ВІД РЕДАКЦІЇ: Цю статтю, надруковану в збірнику „Двадцятип'ятьліття Національного Музею у Львові'', Львів 1930, надіслав до використання в „Свободі'' ред. Василь Качмар. Статтю передруковуємо в оригіналі, без будь-яких мовних чи стилістичних змін.

Відзначення Листопадових Роковин у Виллимантику

Виконавці програми Листопадового Свята.

Виллимантик, Конн. — У неділю, 14-го листопада, в Народному Домі в Норт Вінд гамі, відбулася Листопадова святочна академія. Під проводом Відділу УККА і з допомогою місцевих організацій, українська громада міста Виллимантику і околиць гідно вшанувала історичний акт Листопадового Зриву.

Учасники листопадових боїв П. Лехман і М. Янович, які не мали змоги бути на святі переслали своє привітання.

Академію започатковано співом американського національного гимну і вступним словом голови Відділу УККА, Івана Здирка. Відтак, змістовну святочну доповідь виголосив голова Українського Народного Дому, М. Тимків, чітко зобразивши боротьбу України за свою державність, від давніх часів до сучасних біжучих днів. Під кінець, п. Тимків представив будучність ідеї визволення.

Дівочий хор „Жайворонки" Осередку СУМА під диригентурою Лесі Здирко, з повним переданням думки і чуттям виконав п'ять народних пісень, а діти Рідної Школи виступили з віршами.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

І.Я.

Ювілейне святкування Відділу УККА в Геммонді

Із ініціятиви Відділу УККА створено ширший Святочно - ювілейний комітет з організаційних представників — членів Відділу, для відзначення 25-річної діяльности Відділу УККА в Геммонді, Інд., до котрого увійшли представники організацій: ОЖ ОЧСУ — Марія Пилипчак, „Провидіння" — Василь Шуя і Василь Кушнір від 107 Відділу УНСоюзу.

Головою Святочного комітету обрано Стефана Пилипчака — голову Відділу УККА.

Це ювілейне святкування відбулося в неділю, 24-го жовтня ц. р. в українській церковній залі св. Йосафата в Монстері, Інд.

Напередодні імпрези Панахидою вшановано померлих членів з рядів Відділу в обох українських церквах — українській католицькій церкві св. Йосафата в Монстері, в якій Богослужбу відправив о. крилошанин Володимир Возняк, а в православній церкві св. Арх. Михаїла в Геммонді відслужив о. Ів. Шарба, з відповідними промовами.

Програму свята відкрив і нею проводив голова Відділу УККА Ст. Пилипчак, вітаючи гостей. Національними гимнами — американським і українським, які відспівав разом з публікою Михайло Долошицький, розпочато програму.

Відтак у своєму вступному слові — по - українськи та по-англійськи — на тлі ювілейних дат — 200-річчя Америки, 10-річчя українського поселення і 25-річчя Відділу УККА в Геммонді, голова Відділу підкреслив невмирущу самостійницьку ідею українського народу.

В кінці свого вступного слова прелеґент попросив гостей вшанувати двохвилинною мовчанкою померлих членів з Відділу в Геммонді.

Із святочним словом рівнож виступив В. Шуя, який, який промовляв по - українськи і по - англійськи. На вступі свого слова він відчитав одну з центральних відозв — Українського Об'єднання в Америці з 1940 року в Ню Йорку, підкреслюючи важку і відповідальну ролю під сучасну пору — Централі УККА зі своїми Відділами, а між ними і Відділом в Геммонді, яка стоїть на сторожі української правди перед американським урядом і вільним світом.

Прелеґент також говорив про три головні засоби, які протидіють асиміляції, ними є: родина, школа і Церква.

Перед початком бенкету почесні гості — о. крилошанин В. Возняк відмовив молитву і поблагословив страви українською мовою, а о. Ів. Шарба англійською.

Після бенкету Ст. Пилипчак представив представників церков і громадських організацій, які вітали і складали бажання Відділові з нагоди його ювілею, а саме: українську католицьку церкву св. Йосафата в Монстері заступав о. крил. В. Возняк, українську православну церкву св. Арх. Михаїла в Геммонді — о. І. Шарба, ОЖ ОЧСУ в Геммонді п-і М. Пилипчак, 102-ий Від. СУА Геммонд - Монстер — п-і М. Фединяк, 24-Від. ООЧСУ, Чікаґо - південь — інж. А. Гайдук, СУМА ім. Крут, Чікаґо - південь — інж. О. Вурдяк, Т-во за Український Патріярхат Монстер — д-р М. Лібер, Станиця Братства кол. Вояків Першої Укр. Дивізії УНА, Чікаґо — М. Возняк, „Провидіння", Монстер — В. Шуя, 107-ий Від. УНСоюз, Геммонд — В. Кушнір і Т-во Пресв. Імени при церкві св. Йосафата, Монстер — М. Вілик.

В кінці Ст. Пилипчак відчитав привітальну телеграму від Централі УКК, Ню Йорк, і привітальний лист від о. пресв. П. Дармоця з Геммонду з прилогою 5 дол. на Визвольний Фонд — України.

Всі промовці дали належне признання Відділові УККА та висловлювали щедрі побажання дальших успіхів, за що всі присутні нагороджували їх щирими оплесками.

Почалась друга частина інм презн. Першою точкою був виступ української танцювальної групи при церкві св, Арх.Михаїла в Геммонді під керівництвом двох братів — Чарлі і Дені Мачинських.

З другою точкою виступив, здобуваючи загальне признання публіки, з рядом своїх пісень — вокальний ансамль „Червона Рута" при Осередку СУМА ім Павлушкова Чікаґо під мистецьким керівництвом п-і М. Гаврилюк, котрий відспівав п'ять пісень. Спонукані оваційними оплесками публіки, вони відспівали ще одну пісню із сольоспівом Нусі Попіль. Фортепіяновий супровід спочивав у мистецьких руках п-і М. Гаврилюк.

Третю частину імпрези заповнила танцювальна забава під звуки української оркестри „Промінь" з Чікаґо.

З нагоди цього ювілею сцену прегарно удекоровано емблемою УККА і ювілейними датами Відділу — пензля мистця Ігоря М. Мединського.

О. Луцик і М. Білецький удекорували виставку всіма періодичними матеріялами — українським і англійським виданиям, як фотокопії і проклямації Січневих роковин, всі статті з пресових звідомлень тощо. Для ширших інформацій українського світу видано святочну ювілейну книжку, автором якої є дописувач цих рядків у співпраці з М. Білецьким, В. Шуєм і Ст. Пилипчаком. Ці всі матеріяли говорять про 25-річну діяльність Відділу УККА в Геммонді й в околиці.

Імпрезу також широко - публічно реклямували не лише місцеві обидві церкви, але й розписано публічні афіші й майстерно оформлені особисті запрошення, а також подавано про імпрезу через радіоавдицію „Вечірня Трибуна" Визвольного Фронту під керівництвом і словом п-ва В. і Л. Палагнюків у Чікаґо.

Микола Возняк

Срібний ювілей 19-го Відділу ООЧСУ в Міннеаполісі

Великий ісход в часі Другої світової війни та велика еміграція після неї в роках 1949 і 1950 до вільного світу не оминули і Міннеаполісу. І хоча українська громада старої еміграції не була тут численна, то пропорційно до неї приплив нової т.зв. політичної іміграції був досить великий.

Нова іміграція не приїхала сюди шукати праці, а приїхала шукати волі, якої не мала на рідній Батьківщині. Приїхала з постановою нести допомогу поневоленій Україні.

Гурт новоприбулих українських патріотів вирішив організуватись і організовано вести працю, „бо громада — великий чоловік"...! І так весною 1951 р. вирішили створити Відділ ООЧСУ. При народженні нового Відділу „лікарем-положником" був проф. Іван Вовчук, тодішній голова Головної Управи ООЧСУ. Він мав, як у нас казали „легку руку", бо новонароджений плід виявивсь здоровим і заповідав добрий ріст.

Першу Управу на основуючих зборах обрано в такому складі: голова — інж. Осип Покотило, містоголова — Мих. Ковалів, секретар — Вол. Лісович, теперішній голова Відділу, скарбник — Василь Крамарчук, організаційний референт — Григорій Лучків. Дальшими головами Відділу аж посьогодні були: Іван Таратула, Іван Машталір, Дмитро Мандибур, інж. Ярослав Карпяк, Мих. Іваськевич, мґр Петро Пишко, Іван Артим, Гілярій Папіж, Петро Ванаш і Володимир Лісович — теперішній голова.

Декотрі з них очолювали Відділ більше як одну каденцію. Перед членами молодої організації стояли поважні завдання. Перш за все: розбудувати і закріпити новостворений Відділ, друге — ввійти в співпрацю зі всіма діючими українськими самостійницькими організаціями, дальше — зберегти нашу молодь при своїх Церквах та своїх організаціях та розгорнути пропаґанду української справи серед найширших кіл американського суспільства.

У скорому часі, Відділ нараховував 52 члени і став найбільш численною українською суспільно - громадською організацією в Міннесоті. Відділ став членом-платником УККА і ЗУАДК. Члени Відділу в співпраці з іншими українськими організаціями творять координаційний Комітет, який дав почин до створення Філії УККА в Міннесоті. Члени Відділу включаються у працю Філії УККА та беруть активну участь в організації всіх імпрез, що їх влаштовує Філія УККА. Крім імпрез, які влаштовує Філія УККА, Відділ ООЧСУ сам ініціює свята для вшанування пам'яти митр. Андрея Шептицького, С. Петлюри, Е. Коновальця, Шухевича - Чупринки, Ст. Бандери та інших. Крім національних імпрез, Відділ ООЧСУ щорічно влаштовує розвагові імпрези для можливости зустрічі українського громадянства поміж собою і з молоддю.

Багато уваги Відділ приділяє українській пропаґанді серед американців для ширення правди про Україну. Всім сенаторам і конґресменам стейту Міннесоти вислано такі книжки англійською мовою; „Україна під Совєтами" проф. Менінга, „800 років маршу Росії, щоб поневолити світ" О. Мартовича і цього ж автора — „Національна проблема в СССР". Крім того інформовано їх в справі переслідування українських Церков в Україні, в справі нарадовбивства українського народу, в справі піддержки резолюцій для проголошування Президентом Америки день 22-го січня Днем Української Самостійности та тижня Поневолених Націй.

До редакції „Ю.С. Нюзенд Ворлд Ріпорт" вислано довшого листа в справі невірних інформацій про Україну. ООЧСУ висилав періодично видання АБН Кореспонденц до редакторів місцевих часописів, до професорів університету та до бібліотек. Відділ дістав багато подяк за ті інформації. Ширити правду про Україну повинні всі українські організації, а зокрема молодь та інтеліґенція, яка в більшості ізолюється від українського громадянського життя.

Може найбільшою турботою Управи Відділу ООЧСУ і членства, була справа нашої молоді. Вправді, вже був оснований Осередок СУМА, але до нього вписались вже старші, переважно колишні члени СУМ по европейських таборах, одначе дітвора була, можна сказати — без опіки. Батьки заняті працею поза домом, не мали змоги і часу приділити належної уваги вихованню дітей у національнім дусі.

У 1956 році при великій піддержці і грошовій допомозі членів ООЧСУ побудовано при церкві св. Константина школу. ООЧСУ взяло на себе обов'язок зорганізувати і започаткувати суботню школу, де діти могли б вчитися української мови і письма. Задум здійснено! Знайдено охочих вчителів і наука почалась. Через два роки виключно ООЧСУ несло тягар ведення школи. Після двох років, ведення школи перебрала парафія з її душпастирем о. Льеськовим.

Управа і членство ООЧСУ відчували велику потребу мати власне приміщення для праці і для розваги, „бо в своїй хаті — своя правда..." Передусім йшлося нам про всю українську молодь, яка могла б зустрічатись, розважатись, та проводити вільний час не на вулиці, а в своєму оточенні, пізнавати себе взаємно та одружуватись. Це бажання сповнилось 1964 р. в липні. ООЧСУ, СУМА та наші симпатики, спільними силами і спільним коштом купили Український Народний Дім.

Велике признання треба скласти нашим жінкам при Українськім Домі. Вони під проводом пані Свінціцької різними обідами, вечерями, базарами та весіллями придбали для Дому приблизно 20,000 дол. Минулого року ми змодернізували огрівання і охолодження, що коштувало знову 27,000 дол., але можемо похвалитись, що ми не маємо ані сотика довгу, все сплачено.

Члени ООЧСУ, які пам'ятали великі досягнення кооперації на рідних землях (поміж двома світовими війнами), вирішили й тут продовжувати кооперативні ідеї. У 1969 р. члени ООЧСУ заснували Українську Кооперативу. Насьогодні, Українська Кредитова Кооператива в Міннеаполісі — це єдина загально-українська фінансова установа в Міннесоті, яка обслуговує коло 400 членів і доходить до півмільйона долярів спільного майна.

Коли ми при грошах, то належиться пригадати, що члени ООЧСУ не відмовляли пожертв на різні громадські цілі. За 25 років члени Відділу вислали Головній Управі ООЧСУ на Визвольний Фонд понад 10,000 дол. Кожного року переводиться збірка на АБН, Прес. Фонд „Вісника", „Шляху Перемоги". Члени пожертвували на Фонд Оборони Мороза, на родину С. Бандери по його смерті. Відділ влаштовував різні імпрези, дохід з яких призначував на будову школи парафії св. Константина, на Патріярший Фонд — для Патріярха Йосифа І, і на нову Церкву св. Константина. Майже кожний член ООЧСУ є тисячником на будову нової Церкви св. Константина. То лише головніші цілі, на які пожертвували і жертвують члени ООЧСУ.

ООЧСУ не було зорганізоване виключно для членів ООЧСУ, воно є для цілої української спільноти за вийнятком комуністів та комунізуючих. Тому Управа Відділу зараз від початку старалась співпрацювати з іншими самостійницькими організаціями. Найближчими нам по ідеї було ОДВУ і з ними ми найбільше знаходили спільну мову. Майже кожного року ми спільно влаштовували свята для пошани упавших за волю України. Але найбільшим досягненням тих двох організацій, зглядно двох відділів, було спільно влаштоване свято для відзначення 40-ліття ОУН. Ми були перші і, мабуть, єдині в Америці, які ті роковини святкували спільно.

Наше добре поступування в громаді та щира співпраця із іншими організаціями на нашому терені підтверджені участю майже всіх представників політичних і суспільно-громадських організацій наших міст на бенкеті. Бенкет-баль відбувся увечорі, 6-го листопада ц.р. у приміщенні Українського Народного Дому. Програму відкрив голова 19-го Відділу ООЧСУ — Вол. Лісович. Привітавши духовенство, голову Гол. Управи ООЧСУ ред. Ігната Білинського, всіх присутніх, та віддавши хвилиною мовчанки пошану всім померлим членам Відділу, та сл.п. проф. О. Грановського, він передав дальший провід бенкетом мґр. П. Пишкові.

Молитву відмовив о. прот. М. Куданович, настоятель парафії св. Арх. Михаїла. Інж. Я. Карпяк подав коротку історію праці 19-го Відділу. Відчитано привіт від голови Проводу ОУН — Ярослава Стецька та від проф. Д. Штогрина. Усно вітали Відділ: гол. Відділу УККА в Міннесоті — мґр Люба Менжега, гол. місцевого Відділу ОДВУ — В. Станиславів, представник ОПДЛ і Пласт-Сприяту — учитель В. Пакуляк, від Мистецького Клюбу — д-р С. Єрмоленко, від ОУРДП — д-р А. Лисий.

Господар бенкету проголосив, що ще прибули письмові привіти від Церковного Комітету Церкви св. Степана в Сейт Полі, Осередку СУМА ім. геть. Мазепи, 16-го Відділу СУА, 110-го Відділу СУА, 134-го Відділу СУК „Провидіння", 15-го Відділу УЗХ, Філії ОДУМ, Хору „Дніпро", 385-го Від. УНС та Т-ва Укр. Інженерів.

З довшою та глибоко-змістовною доповіддю про завдання ООЧСУ виступив ред. Ігнатій Білинський, голова Гол. Управи ООЧСУ. Опісля танцювальний гурток „Черемош" при Осередку СУМА ім. геть. Мазепи, котрого інструктором є Б. Мандибур, а музичним керівником інж. Е. Карпяк, прекрасно вив'язався у чотирьох групових танках. Не меншою насолодою був для всіх присутніх виступ хору СУМА, який відспівав декілька добре підібраних та виконаних пісень. Диригент хору інж. Е. Карпяк, акомпаньяторка Ірця Кушнір та члени хору заслужили собі, за їхню віддану працю, пошану в нас всіх. Бенкетову частину закінчено відспіванням „Не пора". Опісля відбулась забава до пізньої ночі.

Дмитро Мандибур

КОНЦЕРТ СИНТІЇ І ВОЛОДИМИРА СТЕПОВИХ

Мейпелвуд, Н.Дж. — В неділю, 12-го грудня ц.р. о год. 4-й по полудні в парафіяльній залі церкви св. Вознесения при 650 Ірвінґтон евеню, відбувся заходом Парафіяльного Уряду, концерт скрипалів подружжя Синтії і Володимира Степових. В програмі твори композиторів: Телемана, Моцарта, Вівалді, Равеля, Верківського, Баха. При фортепіяні Дана Запф. Ввесь прихід з концерту призначений на викінчення будови нової церкви.

Авторський вечір д-ра Микити Мандрики

Заходами Української Вільної Академії Наук в Канаді (УВАН) відбувся Авторський вечір поета, науковця й громадського діяча д-ра Микити Мандрики, в неділю 24-го жовтня ц. р. увечері, у Вінніпеґу, в залі української читальні Просвіти, з нагоди його 90-річчя.

У переповненій залі добірною публікою панував урочистий святковий настрій, коли президент Академії о. д-р Олександер Баран відкрив програму імпрези.

Перше всього о. д-р Баран попросив присутніх вшанувати пам'ять членів Академії д-ра Володимира Кисілевського і д-ра Михайла Гуцуляка, що не так давно відійшли у вічність. Вставанням і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять покійних.

Після цього о. Баран представив Ювілята. Він сказав, що це незвичайна подія, бо вшановуємо людину, яка досягла свого 90 ліття у невтомній діяльності на культурному, науковому й державно-громадському полі, а особливо як першорядний поет, а при тому зберегла себе в повнім фізичнім здоров'ї. Д-р Мандрика, — говорив він далі, — народився 28 вересня 1886 року, вчився в київському університеті, був широковідомий ще до революції своєю діяльністю в політиці, журналістиці, письменстві, хоча постійно під доглядом царської поліції. З вибухом революції й постанням української державности, його обрано в перших же часах членом Української Центральної Ради і послом до Загальних Конституційних Зборів, де мала рішатися доля народів, в тому й України. Виїхавши за кордон в 1919 р. з дипломатичними дорученнями, в такі країни, як Китай, Японія й Далеко-східній Сибір, він виконав свою місію й повернувся до центру середземно-морських держав — Константинополь, де було українське посольство. Працював там і в Грузії до її капітуляції, виконуючи консульські обов'язки. Потім задержався у Болгарії, в Софії, для продовження своїх університетських студій на докторат і професорську лектуру. Він закінчив їх у Празі з титулом доктора прав і з габілітацією на університетські виклади. З Праги д-р Мандрика переселився у 1928 році до Канади. Його діяльність тут всім відома, зокрема в Осередку Української Культури й Освіти, централі Комітету Українців Канади і в нашій Академії Наук, як член президії, заступник президента і президент. Але ми вшановуємо, — закінчив о. Баран, — д-ра Мандрику в цей вечір, як поета.

Д-р Мандрика зайняв видне місце серед нас і став домінуючою фіґурою в українському канадському житті своїми поетичними творами понад інші його досягнення. Його поезії наповнені оптимізмом, вірою в життя й людину. Він є співцем радости життя. Його ідеалом є свобода і щастя людини, свобода і щастя українського народу. Він гнівно осуджує гноблення й поневолення, а в романтичних поезіях він є надзвичайно чутливим і ніжним. Обсяг його творчости широкий і глибокий. Думки його обнімають всесвіт, шугають в далеке минуле і навіть в майбутнє, охоплюють землю й вітають в космічних просторах. Критика визнала за ним повну поетичну зрілість і оригінальність.

Після цього вступу д-р Баран покликав проф. Я. Розумного до перепровадження програми вечора. В свою чергу д-р Розумний сказав, що ми маємо приємність вітати д-ра Мандрику не лише тому, що він досягнув такого зрілого віку, як 90 років свого життя, але особливо тому, що він досягнув їх, зберігши незвичайну ясність ума, всі свої творчі здібності, як і свої фізичні сили. Ми маємо перед собою поета, який є далі в процесі своєї творчости. Творчости, яка дала йому визначне місце серед українців Канади й взагалі вільного світу. Довгі роки, що їх він прожив у постійній діяльності, не зменшили його енерґії, його завзяття й здібностей.

Після цього д-р Розумний покликав мґра С. Мухина до деклямації вибраних поезій Мандрики в його поемі „Блаженні чистії серцем", присвяченої мученикам за українську віру, жертвам московського терору. При глибокому напруженому мовчанні багатолюдної авдиторії, Мухин прочитав шість розділів із названої поеми і ще дві характеристичні поезії Ювілята „Мій день" і „Моє пророцтво". Потім чуло й майстерно, деклямувала Галя Коваль цикл романтичної лірики Мандрики. Декляматорів нагороджено рясними оплесками.

На чергу прийшло слово самого Ювілята. Подякувавши організаторам вечора й присутнім, д-р Мандрика почав з того, що сказав, що він не сподівався жадного вшанування, хоча воно його дуже зворушило; він вважає, що все те, що він робив і робить, є його елементарним обов'язком українця. Такий погляд він виробив з молодих літ, бо вся родина, чи ширше сказати — мандриківський рід, були добрими українськими патріотами. В батьківській хаті була добра на ті час українська бібліотека Кулішевого періоду й закордонних видань. Кобзар Шевченка був як свята біблія, так як і євангелія в перекладі Куліша й Пулюя. Перед тим, як посилати дітей до російської школи, вчили їх дома по-українськи, вдома тому, що школи були під забороною. Відчуття московського поневолення було сильним. Тому не диво, що, перейшовши до російської школи, він прилучився до українських революційних гуртків. З того й почалась його політична діяльність, про яку сьогодні немає місця говорити, і почалось також його переслідування російською тайною поліцією. Молодим юнаком він думав, що звершить великі діла до свого тридцятиліття. За приклад брав французького філософа Клода Сен-Сімона, який наказував своєму слузі будити його щоранку словами: „Графе, вставайте: ви маєте звершити великі діла!" Я не був графом, — сказав Мандрика, — і не мав слуги. Я наказував сам собі вставати рано й працювати. Але, як бачите, я не завершив великих діл не тільки до мого тридцятиліття, а й до 90-ліття. Мої діла малі, але до великої скарбниці українського народу, грабованої Москвою в минулому й пустошеної тепер. Я поставив своїм завданням в поетичній творчості доповнювати те, що вимагає доповнювання в прогалинах епічної поезії. Я порушив княжу добу України, я дав поему про гетьмана Мазепу, пам'ять про якого затоптувалася й обезславлювалася гнобителями України, я оспівав добу відродження України, оплакав, — скажу так, — її лихоліття під червоним московським терором, під навалою гітлерівських орд, я увіковічив мучеників за віру й святоші народу, я віддав належне вождю й мученику України. Петлюрі, я оспівав радість життя й свободи людини і народу, і тішу себе, що зробив стільки, скільки міг. Може тому продовжено мені трохи моє життя. Українська поезія, — сказав далі Ювілят, — належить до кляси великої клясичної поезії світу,, що має за собою тисячеліття. Це поезія біблійних пророків та таких геніїв поетів, як Гомер, Данте, Шекспір, Байрон, Ґете і їм рівні, і наш Тарас Шевченко. Всі чільні українські поети йшли і йдуть цим шляхом. Навіть ті, що творили й творять під московським ярмом. Часто доводиться їм пити московський кумис, як колись українські князі мусіли пити татарський кумис, під час татарської неволі, щоб залишитися при житті й не покинути рідної землі й народу на остаточну поталу. Сотки цвіту українських поетів вигубила московська рука, але душі народу не могла убити. Не змогла задушити й української поезії.

Після промови Ювілята слово на закінчення сказав о. д-р О. Баран. Зворушений і разом з тим захоплений, він дякував д-рові Мандриці за все, що він зробив за свої довгі літа, висловивши свою радість, що українство дістало таку людину незвичайних здібностей та фізичної й ментальної сили. Я, — говорив він, назвав би це чудом. Я бажаю нашому Ювілятові жити не тільки до ста років, а й більше. Після цих слів попросив велику громаду присутніх проспівати „Многая літа!" Всі встали, як один, і заля залунала дружнім, могутнім співом. Багато з присутніх підходили потім до Ювілята з особистими поздоровленнями та за його книжками, які розкупили з показової виставки, щоб дістати його автограф.

Враження від вечора величне й радісне, що видно було з дружніх розмов по закінченню й виразах повного задоволення на обличчях. Треба ще згадати, що за предсідницьким столом, засідали, по сторонах Ювілята, о. д-р О. Баран, проф. Я. Розумний, д-р Ірена Любинська — ген. секретар УВАН, та д-р М. Марунчак — віце-президент УВАН. Фотографував д-р Б. Білаш, член Президії УВАН, для архівів Академії.

М. Григор

Пам'яті д-ра М. Гуцуляка

Меморіяльна Сесія в Національному Музею Канади

Оттава (ОУІС). В днях 22-го вересня до 31-го жовтня ц. р. відбулася тут у Національному Музеї Канади виставка колекцій д-ра М. Гуцуляка під тримовним гаслом (українсько - англо-французьким) „Народні мистецькі скарби України". Із смаком розкладені експонати, передусім із Гуцульщини, схарактеризовано тримовною афішкою з таким текстом:

„З-поміж цінних здобутків Національного Музею в останніх роках є велика збірка українського мистецтва, що її подарував д-р М. Гуцуляк з Ванкуверу. Ставши важливою частиною багатокультурних надбань Музею, ця збірка є прикладом кольоритної спадщини України; вона свідчить водночас про посвяту і щедрість жертводавця" (те саме написано по - англійському й французькому).

З нагоди закінчення цієї виставки відбулася в неділю 21 жовтня під патронатом Світового Академічного Комітету Вільних Українців комеморативна сесія пам'яті д-ра М. Гуцуляка, що, відомо, помер у Ванкувері, не доїхавши до Оттави на відкриття своєї виставки 22 вересня. Сесію в його пам'ять відкрив проф. Яр. Рудницький, президент САКВУ, вітаючи друзів Покійного й гостей. Він схарактеризував саму виставку й її експонати, а опісля дав характеристику д-ра Гуцуляка, як ученого, автора історично-мемуарних праць. Присутні на цій Сесії підписали таку меморіяльну грамоту: „Пам'яті д-ра М. Гуцуляка: Приявні на виставці Українського Народного Мистецтва в Національному Музею Канади в Оттаві, високо оцінюючи заслуги сл. п. д-ра М. Гуцуляка в ділянці української культури й науки, почесного члена Гуманістичного Відділу УВАН 1974 р., низько склоняють голови перед його світлою пам'яттю з нагоди закриття виставки — останнього загального громадського акту сл. п. Вченого - Громадянина". Цю грамоту разом із підписами присутніх рішено здепонувати в архіві Національного Музею Канади, а копії в Українських музеях у Ванкувері, Едмонтоні, Вініпезі (ОУКО) та в Музею ім. Д. Антоновича при УВАН в Ню Йорку. — В загальному оглянуло виставку понад 10 тисяч відвідувачів Музею в Оттаві.

Нова оркестра „Червона Калина"

Оркестра „Червона Калина" (зліва): Олег Декайло, Орест Вірстюк, Ростислав Декайло, Богдан Кузишин, Оксана Тромса та Олесь Кузишин.

Зорганізувалась у нас нова оркестра, „Червона Калина". Молоді музиканти, члени пластового куреня „Червона Калина", вибрали собі за ціль виконувати головно українську музику, яка могла б подобатись і старшому громадянству, як рівнож нашій молоді. Оркестра хоче іти слідами інших наших оркестр та ансамблів, які зуміли захопити молодь українською піснею у модерному і цікавому виконанні, як також, оркестра хоче познайомити молодь з музикою, до якої танцювали їхні батьки, а яка і тепер має свою красу і чар.

Практичні приготування до нової оркестри розпочато вже восени 1975 р. Молоді музиканти власною працею придбали нові інстументи, стилізовані строї в червоно-зелених барвах калини, та вивчили оригінально опрацьований, та ще й підкреслений власними композиціями, репертуар.

Дебютували в березні 1976 року на новацькій маскараді в Ню Йорку. Після цього першого успішного виступу здобули багато нових прихильників на матуральній забаві Школи Українознавства в Ню Йорку, а на студентській забаві в Пассейку, на 50-літті куренів УПС і УСП „Червона Калина" в Гантері, на Союзівці, і в Гемпстеді.

Пригляньмося ближче поодиноким членам цієї групки музикантів. Перший організатор і провідник оркестри, старший пластун Олесь Кузишин. В оркестрі до нього належить фортепіян, гітара і спів. Олесь закінчив Український Музичний Інститут дипломовим концертом у квітні 1975 року. Він є постійним акомпаньятором „Молодої Думки". А крім музики студіює в Колюмбійському університеті і хоче бути лікарем.

Рівноправність жіноцтва піддержує в оркестрі Оксана Тромса. Вона закінчила Джуліярд музичну школу і мала свій дипломовий речиталь. Тепер студіює у Фейрфілд університеті в Коннектикат і хоче бути лікаркою. Старша пластунка Оксана співає.

Два брати, старші пластуни, Ростислав та Олег Декайло орудують гітарами та співають. Ростислав ще і працює в Студії Мистецького Слова пані Лідії Крушельницької, а Олег є солістом Сумівського танечного ансамблю „Верховинців". Ці два братчики і учаться у тій самій школі, у Сити Коледжі в Ню Йорку. Лиш Ростислав студіює архітектуру, а Олег хоче бути адвокатом.

На акордеоні грає в оркестрі старший пластун Орест Вірстюк. Він довший час акомпаньював Сумівській танцювальній групі в Пассейку. Його цікавить економіка. Вчиться у Ратґерському університеті.

Усіх їх підтримує на бубнах пластун-учасник Богдан Кузишин. Богдан є на другому році навчання у середній школі Ріджис в Ню Йорку.

Старший пластун Нестор Близнак є звуковий режисер оркестри. Нестор студіює на останньому році у Нюйоркському університеті. Недавно він був прийнятий до медичної школи при цьому самому університеті.

Оркестра „Червона Калина" заплянувала цілий ряд виступів у новому 1977 році. Прийдіть, послухайте, забавтеся, і самі осудіть якість їхнього дару для нашого суспільства.

Христина Блаженко

25-ий Ювілей Відділу УККА в Гарварді

Якось так склалось, що в Гартворд іжовтень був місяцем різних бенкетів та відзначень, як ніколи попередньо.

Одним із повище згаданих бенкетів був бенкет Відділу УККА, який відбувся у суботу, 30-го жовтня ц.р. До підготови бенкету покликано Діловий Комітет, який очолив діючий голова Відділу УККА д-р Осип Теслюк, та в склад якого ввійшли: Софія Радьо, Люба Кінах, інж. Петро Пришляк і Петро Шагай.

Бенкетову частину програми відкрив голова д-р О. Теслюк, вітаючи Президію, усіх колишніх голів Відділу, та всіх гостей, учасників Ювілейного Свята, наприкінці згадаючи тих голів і платників УНФонду, що відійшли у вічність, яких пам'ять вшановано хвилиною мовчанки.

Після молитви, що її провів о. прелат Степан Баландюк та по представленні господаря бенкету інж. Александра Пришляка, приступлено до дальшої церемонії Ювілейного Свята.

Відтак представлено Президію та представників організацій. Усні привіти склали голова ОЖ ОЧСУ Софія Радьо і голова 5-го Відділу ООЧСУ Петро Шагай. Письмові привіти наспіли від губернатора стейту Ала Грассо, 93-го Відділу СУА, О. СУМА, хору „Діброва", Українського Народного Дому, Комітету за ПУУК Церкви, станиці Пласту і Пластприяту. Тут слід відмітити присутність посадника міста Джорджа Атансона, який склавши короткий привіт, побажав багато успіхів у праці Відділу УККА.

Головну доповідь виголосив проф. Іван Телюк, представник Централі УККА, який в своєму слові проаналізував важливу місію УККА серед чужинецького світу, та його важливість великих завдань з перспективи майбутнього.

У мистецькій частині був гостинний виступ Капелі Бандуристів станиці 1-ої Д. УНА з Нюарку під керівництвом О. Головацького і Юркевича, які відспівали пісні: „З чистим серцем" — молитва, „Встає хмара з-за лиману", „Ой Морозе, Морозенку", „Нумо хлопці до зброї", „Світить місяць", „Вис буря" та на бажання публіки відспівано декілька наддатків.

Наприкінці програми роздано грамоти Централі УККА тим платникам УНФонду, які протягом 25 років вплачували свої повинності, як рівнож нагороджено відповідними грамотами членів Відділу, що своєю працею заслуговують на окреме признання.

Святочну програму закінчено відспіванням „Не пора, не пора".

Жалко, що громадянство належно не оцінило так важливого фактора, яким без сумніву є УККА, наявним фактом чого була абсолютно низька фреквенція учасників бенкету.

П.Ш.

Немов вояк на стійці

Бл.п. о. крилошанин Василь Танчак, довголітній парох української католицької церкви Різдва Пресвятої Діви Марії в Ню Бронсвіку, Ню Джерзі, був непохитно переконаний в тому, що сила й велич помісної церкви є в основному в здоровій, живучій, побіжній і творчій її клітині — парохії. Тому для розвитку тієї парохії, яку він піонерським способом зорганізував і виплекав, о. Василь присвятив усі свої молитви, старання і зусилля. Тій парохії він віддав безмежну любов свого палкого серця, беріг її немов вояк на стійці.

св.п. о. крил. В. Танчак

Маючи до диспозиції дуже скромні матеріяльні засоби, придбав для громади гарну церкву, будинок, із залею для імпрез, приходство, мешкаючи при тому із своєю вірною дружиною, назаступимою помічницею Оленою з дому Цісиків в малій хатинці, яку сплачувати допомагали діти: д-р Марія і д-р Юрій Дицьо. Жили Танчаки дуже ощадно, жертвували на різні цілі. Отець Василь щедро підтримував патріярший фонд, став меценатом Фонду Катедр Українознавства, купував українські книжки, підтримував українську пресу, допомагав сиротам і бідним в Европі, не забував про своїх парохіян в Україні.

Зорганізувавши парохію в Ню Бронсвіку, негайно збагнув важливість і необхідність існування Школи Українознавства. І тією суботньою парохіяльною школою піклувався понад два десятки літ.

Не зважаючи на поганий стан здоров'я, збирав адреси наших людей, відвідував їх, немов рідний батько об'єднував усіх в церкві і при церкві, сприяючи релігійним і світським організаціям. А труд був великий, бо його парохіяни жили далеко один від одного, часто десяток, а то й два десятки миль від церкви. На схилі життя майже втратив цілковито зір, але це не зупиняло його у виконуванні обов'язків душпастиря. Видержав на стійці до останнього дня свого життя.

Хоча як не раз болів над проявами недолугости і невпорядкованости українського громадського життя, чи трагічних подій в лоні церкви, не тратив рівноваги духа, кажучи, що всяке зло й лихо можна направити шляхетним трудом і жертвенністю. Служив Господеві і своєму народові не високопарними заявами і потріотичними фразами, а пильною працею і палкою молитвою кожного дня.

Отець Василь Танчак, син селян — Ілії і Параскевії, народився 25-го лютого 1895 р., в Лісниках, пов. Бережани, Західня Україна. Народну школу покінчив в рідному селі Лісниках і в Бережанах, гімназію в Бережанах, де в червні 1914 року склав матуральний іспит.

В часі Першої світової війни був вояком Українських Січових Стрільців, а відтак його приділено до штабу австрійської дивізії на перекладача російської мови. На основі реклямації Митрополичого Ординріяту у Львові австрійське міністерство війни звільнило його з війська при кінці 1916 р. для продовжування студій у державному університеті і в духовній семінарії у Львові. В часі українсько-польської війни його інтернували поляки і заслали до табору полонених в Берестю над Бугом, де перебував тифозну хоробу. З початком 1920 року після звільнення з полону, вернувся до Львова, де продовжував свої богословські студії, які закінчив з відзначенням вліті 1921 року. Восени того самого року одружився з Оленою, дочкою о. Константина й Іванни з Левинських Цісик. Отець Константин був парохом і деканом у Винограді, пов. Коломия.

Дня 4-го грудня 1921 року Василя Танчака рукоположив Владика Йосиф Боцян, єпископ луцький з осідком у Львові.

Від кінця грудня 1921 року до червня 1922 року о. Василь Танчак був сотрудником в Мшані коло Львова. Від червня 1922 р. до квітня 1928 р. був о. Василь адміністратором парохії Рибники-Котів бережанського деканату. Там відбудував знищену матірню церкву в Рибниках і довів 3/4 будови нової мурованої церкви в Котові. Крім душпастирської праці допомагав парохіянам і відбудові господарського і громадського життя по страшному воєнному знищенні. Спонукував селян — батьків посилати своїх здібніших дітей до середньої школи в Бережанах, кілька з них покінчили високі школи, двох стали священиками.

Від квітня 1927 був парохом у Сернках середніх і Сернках долішніх, бурштинського деканату в рогатинському повіті. Там відбудував приходство, допом..х двом учням вступити до Духовної Семінарії у Львові і в Станиславові. Парохія була дуже тяжкою до обслуги: багато здеорієнтованого лівими партіями елементу, ворожість польського двора, перешкоди польського священика і далека віддаль прилученої — дочерної церкви. Під час душпастирства у тій парохії о. Танчак захворів на важке запалення суглубів. Хвороба залишила докучливі сліди на ціле життя.

У жовтні 1934 р. його інституював на парохію Янчин нараївського деканату, Кир Владика Іван Бучко. Тут відновив церкву та господарські будинки. В 1936 р. його іменовано містодеканом, а в 1940 році деканом нараївського деканату. Брав участь у громадському житті деканату і в цілому перемишлянському повіті. Відбував духовні вправи в духовній львівській семінарії й також на провінції.

В 1944 р., за дозволом духовної влади, мусів опустити парохію перед большевицькою навалою та податись на Захід. Перебував у Баварії, працював у фабриці, а по поновнім захворінню на запалення суглобів його звільнено з роботи. По видужанні перебував у німецького священика на селі. З приходом американських військ навесні 1945 р. зорганізував душпастирство для українських робітників в містечку Герцоґенаурах. Вліті 1946 р. обняв душпастирство в університетському місті Ерлянґені. Членами душпастирства були студенти, що з'їхались до цього іста на студії.

У серпні 1950 р. враз з дружиною виїхав о. Василь до Америки. Важкі були перші роки побуту на новій землі. З дозволу Владики Константина Богачевського, о. Танчак організує парохію в Ню Бронсвіку і душпастирює тут чверть століття.

В часі Архиепархіяльного Собору у Філядельфії в 1959 році іменовано о. Василя архиепархіяльним консультором на протяг десяти років.

Дня 30-го квітня 1965 року Їх Блаженство Кир Йосиф Сліпий іменує о. Танчака своїм митрополичим радником, а грамотою з дня 15 лютого 1968 року — почесним крилошанином митрополичої капітули.

Помер о. крилашанин Василь Танчак 26-го липня 1976 р., залишаючи скорбну дружину Олену, у важкому смутку доню й зятя, двох внуків, як також усіх парохіян. Полинув до Господа, щоб там зустріти свого улюбленого сина, який згинув в часі воєнної хуртовини в рядах українського війська. Похоронено його на цвинтарі св. Петра в Ню Бронсвіку при здвизі родини, друзів, парохіян і в присутності духовенства з єпископом Василем на чолі.

Не стало між нами людини криштального характеру, не стало воїна нашої церкви — страдниці, не стало українського патріота. Але залишились його добрі діла, приклад цілого його жертвенного життя.

Б.Т.

Похорон сл. п. д-ра Василя Плюща

Бавнд Брук, Н.Дж. — У вівторок, 23-го листопада ц.р. на українському цвинтарі в Бавнд Бруку поховали, перевезені з Мюнхену (Зах. Німеччина) тлінні останки покійного св.п. проф. д-ра Василя Плюща, який помер 16-го листопада ц.р. на 74 році життя.

Хоча своєчасно в пресі не було надруковано про дату і день похорону і українська громадськість в окол. Ню Йорку і Ню Джерзі та в інших містах українського життя через це не мала можливости прибути на похорони, то все ж телефонічно були повідомлені лише організації і установи по полудні в понеділок в Ню Йорку і то не всі, і у вівторок, 23-го листопада о год. 10-ій ранку в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія Владика Орест в асисті священиків і двох дияконів відслужив заупокійну св. Літургію при участі церковного хору та понад 40 осіб присутніх, прибулих представників різних організацій і установ, в тому числі горем й смутком прибита дружина д-р Надія з родиною Покійного, яка прибула з Німеччини.

Після закінчення св. Літургії й відспівання „Вічної Пам'яти" єпископ УПЦ Владика Орест в прощальному слові сказав: „Сьогодні українська громадськість провадить у останню путь найвизначнішого вченого, відомого політичного діяча, першого голову Спілки Визволення України (СВУ) та учасника підпільної СВУ на Україні і одного із числа засновників відновленої СВУ на чужині св.п. проф. д-ра Василя Плюща.

Він був головою ЦПУН в Німеччині, дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка і дійсним членом УВАН, голова УВАН на Европу, науковий співробітник Енциклопедії Українознавства, член Редколеґії „Лікарського Вісника". Покійний був найвизначніший з істориків в історії української медицини, автор публікацій „Боротьба за Українську Державу під совєтською владою" та написав понад сто праць з медицини та інших політичних публікацій. Владика Орест розповів про Покійного, як про лікаря-громадянина і його заслуги перед українським народом.

Біля труни Покійного в пластунській уніформі стояли на варті від молодечої організації пластуни - сеніори, які разом з св.п. проф. д-ром В. Плющем зорганізували в Гановері (Німеччина) курінь Пласту „Дубова Кора". Представник від СВУ і від ГУ УЛТПА та чотири пластуни виносили на руках домовину.

Виросла ще одна чергова могила, видатного провідного борця за визволення України. Над могилою коротко промовляв Владика Орест. Від Спілки Визволення України (СВУ) промовляв ред. Олекса Калинник; від Уладу Головної Булави Пластунів-Сеньйорів — голова Теодозій Самотулка; від Головної Управи УЛТПА — д-р Степан Ворох; від друзів націоналістів - революціонерів д-р Т. Крупа; від пластвоого куреня „Дубова Кора" пластун-сеніор Демчишин.

Після похорону всі зайшли в залю домівки біля Церкви-Пам'ятника св. Андрія на поминальну трапезу, перед початком якої Єпископ Орест прочитав молитву, а офіційною частиною проводив о. Ткаченко, який згадав щирими словами Покійного з пластових часів у Гановері, в роках 1945-46.

Від імени НТШ і УВАН-у та від себе особисто виступив відомий суспільно - громадський діяч, перший ініціятор заснування Лікарського Товариства в ЗСА, лікар і науковець д-р Роман Осінчук, пригадавши присутнім про першу зустріч його у Львові в 1939 році з представником з Наддніпрящини св.п. проф. Василем Плющем, який прибув з Києва. Тоді Покійний був нуковим керівником і директором Інституту туберкульози та професором Київського Наукового Т-ва Фтизіятрів. При першій зустрічі він відчув його український патріотизм й побачив великого вченого. Д-р Осінчук розповів про молоді роки д-ра Плюща, як організатора в чернігівській гімназії молоді Скавтів, який походив з шляхетської козацької родини. В таборах Переміщених УНРА в Німеччині завжди брав активну участь в політичному і громадському та церковному житті, завжди допомагав молоді і молодим науковцям та студентам .Він — автор понад 120 наукових праць з медицини та політичних публікацій. Його видатна наукова праця з історії української медичної науки й освіти — книга перша від початків української державности до XIX століття є великом вкладом для української нації і поколінь.

Від Пласту з коротким словом спогадів виступив І. Костюк та д-р Т. Крупа, як член куреня „Дубова Кора" з ширшими спогадами про життя і діяльність сл.п. професора д-ра Василя Плюща в англійській зоні Табору УНРА в Гановері.

На закінченні промовляла, висловлюючи подяку, д-р Надія Плющ. Молитвою закінчилась трапеза.

О. С-ко

Корисне з приємним

Поставлена у заголовку фраза не нова, але зміст цього допису буде новий, бо буде в ньому мова про імпрезу, яка в історії Пласту в Боффало часто не трапляється. Маємо на увазі імпрезу, що її влаштували 21-го листопада 1976 р. Пластова Станиця і Пластприят. Як назвати цю імпрезу? Для її назви найбільш надається популярне тепер окреслення: Зустріч. Дійсно, у вечірніх годенах згаданого дня зустрілася — як справедливо зазначив станичний пл. сен. Ярослав Пришляк у відкритті імпрези — пластова родина: пл. старшина, виховники, старше пластунство, пл. сеніори, члени Пластприяту. Ціллю зустрічі було дати змогу членам чисельної пластової родини себе взаємно пізнати. Виявилося, що такі зустрічі потрібні, їх належало б влаштовувати частіше.

Програма зустрічі мала три частини, які разом відповідають обидвом — поставленим у заголовку поняттям. Першу частину присвячено роковинам смерти Слуги Божого Андрея Шептицького (1-го листопада 1914) і роковинам Листопадового Зриву (1-го листопада 1918). Всі точки цієї частини виконала пластова молодь: про Слугу Божого доповідав старший пл. Гніздовий братчик, Олег Борачок, а відповідний вірш зачитала виховниця юначок Христичка Наталка Торитник.

Доповідь про Листопадовий Зрив мала старша пл., Виховниця юначок Христина Стасюк, а вірш розказав виховник новаків, братчик Юрко Грещишин. До програми була включена пісня до слів поета Василя Симоненка: „Виростеш ти, сину..." — записана на магнетофонній стрічці, а на закінчення всі присутні проспівали стрілецьку пісню „Гей, у лузі червона калина...", яка гармонізувала з букетом калини, що — як символ Листопадового Зриву приміщено на бічному столі. Там теж знаходився і портрет Слуги Божого Андрея Шептицького.

Друга частина була ділова. Представники Пласту й Пластприяту дали інформації про працю обох організацій. Від Пласту промовляли: станичний пл. сен. проф. Олександер Бережницький, пл. сен. інж. Богдан Пашковський. Станичний Ярослав Пришляк накреслив загальний образ праці в Пласті. Стан задовільний. Пласт має дуже добрих виховників у достатній кількості, чого досить часто бракувало. Проф. Бережницький говорив про пластові видання, а інж. Пашковський про пластову оселю „Новий Сокіл". Від Пластприяту промовляв його голова Григорій Пікас. Згідно з його словами співпраця Пластприяту з Пластом проходить гармонійно.

Окремо слід згадати про виступ ст. пл. Нов. Виховника Андрія Пришляка. Як виховник продемонстрував він гутірку, яку провів для свого гуртка з нагоди роковин Листопадового Зриву. Для гутірки використав він давній перказ про в'язку прутів. Коли вони зв'язані разом, їх важко зламати, коли ж в'язку розв'язати, тоді дуже легко переломити кожний прут. Виховник Андрій Пришляк примінив цей переказ до Листопадового Зриву, підкреслюючи тим самим, що об'єднано можна завжди довершити великих діл. Третя частина мала неофіційний — розваговий характер. Присутні розважалися піснями і розмовами за солодким і кавою, що їх подали члени Пластприяту.

Не можна поминути й того факту, що зустріч відбулася у відновленій світлиці Пластового Дому. Світлиця тепер справді чепурна. Про те подбав станичний Ярослав Пришляк із своїм братом Теодосієм. Обидва вони при допомозі ще декого, перевели всі роботи—пов'язані із відновленням світлиці.

Михайло Лоза

Святкування 200-ліття Америки у Вілкс Беррі, Па.

Мистецька виставка під час Фестивалю 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення у Вілкс Беррі.

Після тридцятилітньої неактивности у к р а ї н ц і Вілкс Беррі й околиці знову пробудились. Хоча перші кроки в напрямі оживлення колись дуже активної нашої громади поставлено перед кількома роками, цьогорічне свято 200-річчя Америки й 100-річчя українського поселення стало поштовхом до розвинення праці на дещо ширшу скалю. Запрошена місцевим окружним „Комітетом 200-ліття Америки" до співучасти в святкуваннях Оксана Кравченюк скликала в лютому ц. р. представників українських братських організацій та парохій в окрузі Люзерну на нараду, де й рішено взяти участь у Фестивалі Народів 9 - 12-о вересня ц. р. Створено Об'єднаний Український Комітет 200-річчя Америки й на поодинокі пости обрано таких осіб: Оксана Кравченюк — голова, Галина Голлок — секретар, Іван Свантко — касир. Справою оголошень в пресі зайнялись Марія Магонко й д-р О. Кравченюк, під час коли підготову виставки українського мистецтва передано в руки Ірени Дяків — вишивка, Альбіни Чаповської — англомовні публікації про Україну, Катерини Лукач та Франка Кобели й Евгена Гованця — писанки й, вкінці, Оксани Кравченюк — ляльки. Всіма технічними справами зайнялись Григорій Магалі й Василь Стефурин. На інші пости обрано Павлину Слоту — голова впорядчець та Олену Карпинич — костюми. Підготова програми спочивала в руках мґра Романа Дякова, Степана Лаврика й д-ра Володимира Карпинича, який також був одним з двох предсідників цілого Фестивалю. Долученою до виставки крамничкою відали Фільорета Шипула й Олеся Замулинська. На почесних предсідників запрошено отців: Богдана Олеся, Івана Стевенського, Ал. Бурака й Мирона Грабовського. З їхньою допомогою Комітетові пощастило збудити зацікавлення серед тутешніх українців так, що на перші загальні збори прийшло понад 50 людей.

Для придбання потрібних фондів рішено влаштувати товариську забаву з танцями. Отець Ал. Бурак безкорисно відступив просторі приміщення при церкві свв. Петра і Павла у Велкс Беррі, а окремий Комітет під енерґійним проводом Евгенії і Стенлі Ваславських подбав про те, що забава пройшла з надсподівано великим успіхом і принесла гарний грошовий прибуток. Заохочені цим, місцеві українці взяли участь у дальших засіданнях Комітету, що відбувались по-черзі в приміщеннях поодиноких парохій і своєю темою мали справи, зв'язані з участю українців в триденному Фестивалі Народів 9 - 12-го вересня ц. р. в Кінґстон Арморі (на одному з цих засідань був присутній також Ярослав Гайвас). Голова програмового Комітету, Анна Воленська запросила хор і танцюристів з парохії у Мек Аду під пров. о. Б. Левицького, В. Стефурин і Г. Магалі подбали про потрібні для виставки стояки, ОО. Францішкани з Сайбертсвіллу випозичили ґабльотки автова фірма Магалі зайнялась перевезенням потрібних речей, а Фільорета Шипула закупила у Філядельфії потрібні для крамнички предмети. І так спільними силами все було належно приготоване до Фестивалю.

У навечір'я Фестивалю Ірена Дяків, при співпраці Альбіни Чаповської і Оксани Кравченюк, поукладала з великим умінням і смаком вишивки, кераміку, різьби, книжки, примірники української преси й, вкінці, образи, що їх намалював місцевий український маляр Дмитро Оррал. Відкриття Фестивалю відбулось у четвер, 9-го вересня ц. р. в присутності провідних особистостей місцевої округи та представників поодиноких етнічних груп. На сцену викликувано делеґатів народів- учасників з їхніми національними прапорами. Український прапор несли Галина Голлок та Василь Стефурин, обидвоє одягнені в українські народні строї. Українська частина програми проходила в суботу й неділю, 11 - 12 вересня, і їй приглядалось добрих дві тисячі людей. Спів і танці, що їх виконала молодь з парохії з МекАду, викликали щире задоволення присутніх, з чого може бути гордим о. Б. Левицький, а коли 1-літній виконував „чумака", оплескам не було кінця.

Коло самої ж української виставки завжди була велика юрба людей, що з неприхованою цікавістю інформувались у дижурних пань про поодинокі експонати, на що діставали відповіді. Не менш популярним був і куточок, в якому, по черзі, Катерина Лукач, Франк Кобела та Евген Гованець демонстрували мистецтво писання писанок. Зараз же коло них Ф. Шипула й Олеся Замулинська мали повні руки роботи при продажу різних предметів українського мистецтва. Гарні вишивки, що їх носили всі українські працівники виставки, звертали увагу й викликали похвальні коментарі всіх учасників Фестивалю.

Загально беручи, участь українців округи Люзерн у Фестивалі Народів була чималим осягом нашої громади, а слова конґресмена, Деніеля Флада, що „Юкіс дід ит еґейн" повинні бути доброю заохотою до дальшої праці в напрямі посилення й поширення наших намагань довкола пропаґування української культури серед неукраїнців.

О. К.

Засідання членів Осередку НТШ у Вашінґтоні

Дня 20-го листопада ц. р. о год. 7-ій вечора в домі секретаря Осередку д-ра Петра Оришкевича в Коледжі Парку, М. Д., відбулося засідання Осередку, на якому критично обговорено такі публікації:

Петро Оришкевич: „Початкова географія України й українських поселень". Ню Йорк, Наукове Т-во ім. Шевченка (Бібліотека українознавства, т. 43) 1974. 207 стор.

Ukraine its land and people. Issued on the occasion of the American Bicentennial and the centennial of the Ukrainian immigration to the United States. Washington, D.C., Woomen's Section of the Ukrainian Association of Washington, D.C., 1976. 32 p. ill.

Панелістами були особисто або кореспонденційно такі панове: Іван Олексишин, д-р Іван Тесля, мґр Олесь Бережнецький, проф. Петро Одарченко, о. митр. Василь Макух, д-р Марта Богачевська - Хомяк і д-р Петро Оришкевич.

В дискусії забирали голос: Стефа Барановська, яка репрезентувала Секцію жіноцтва Об'єднання Українців Вашінґтону, д-р Василь Наконечний і д-р Іларіон Калиневич. Дебати були цікаві, а часами і драматичні.

В заключенні признано, що обидві публікації є потрібні і корисні, але при повновому виданні цих книжок належить поробити деякі важливі доповнення і справлення, так мовного, як і речевого характеру.

На засіданні було 13 осіб. Предсідником був д-р Ю. Старосольський.

Іларіон Калиневич

Маямі в поході

У Маямі, на Фльориді українці гідно відсвяткували 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення, або „Дух 76", як звучить титул програми. В тім святі велику пропаґандивну працю в користь української справи виконали проф. Т. Максимович, президент українсько - американського Клюбу, Н Ракуш, голова об'єднаних організацій, і п-во Вероніка і д-р Юрій Цегельський. Проф. Максимович відзначився вдалими виступами зі своїм хором, який існує при українській католицькій церкві. Пан Ракуш кілька разів висвітлював „Історію України в образках" (ІУВО) І. Струка, 13-14 листопада на виставці українського народного мистецтва, на якій було багато українських і іншонаціональних відвідувачів. П-ву Цегельським у великій мірі завдячуємо статтю, яку об'єктивно написала репортерка Ена Наунтон в „Маямі Геральд". У тій статті вона подала коротко історію України і про життя іміґрантів в Америці. Поза тим треба згадати, що за ініціятивою проф. Максимовича. Н. Ракуш закупив власним коштом ІУВО, яку проф. Максимович вже від кількох років висвітлює для нижчих, середніх і вищих шкіл, по бібліотеках і організаціях. Знову Н. Ракуш дуже часто висвітлює ІУВО в своєму мотелі „Ля Салль" в Маямі Біч для гостей українською і англійською мовами. Українці в Маямі і околиці щорічно беруть активну участь в новорічних святкуваннях своїми вдалими виступами, зберігаючи свій український стиль.

Тому, що святкування 200- і сторіччя ще не закінчилося, побажаним є, щоб українці тих місцевостей, які посідають „Історію України в образках", висвітлювали її на виставках українського народного мистецтва по американських бібліотеках і організаціях чи при інших нагодах, коли такі виставки організовуються.

Іван Курте

ПОДЯКА

Дня 6-го жовтня 1976 року відбулося весілля нашої дочки

ЗІРКИ з п. ЛЕОНІДОМ ДОМБРОВСЬКИМ

на Оселі УНСоюзу Союзівці.

Почуваємось до милого обов'язку подякувати Управителеві згаданої Оселі п. Володимирові Квасові і Його Працівникам, які не жаліючи ні часу ні труду, доложили всіх зусиль, щоб весільна гостина відбулася якнайкраще.

Ще раз сердечно дякуємо і бажаємо дальших успіхів на майбутнє.

ВІКТОРІЯ й ОЛЕКСАНДЕР ГІРНЯКИ

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1976 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1976 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 31-го ГРУДНЯ 1976 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Об'єднання Українських Лісників відзначило своє 30-ліття

Ню Йорк (Р.К.)—У суботу, 27-го листопада ц. р. в Ню Йорку Об'єднання Українських Лісників і Деревників, відзначило 30-ліття свого існування. Ювілейними Зборами (обома частинами) проводив доц. інж. Р. Кобринський. До Президії Зборів крім нього, ввійшли інж. І. Левицький та інж. П. Пік-Пясецький. До Почесної Президії Зборів обрано почесного лісмайстра інж. Е. Бачинського, інж. А. Ґудзовського та інж. Ю. Козяка. Збори відкрив лісмайстер-голова інж. Я. Зубаль і на його внесок вшановано пам'ять померлих в останньому періоді колег, а саме проф. П. Г. Нікішина, І. Кузича, Т. Грабовенського, М. Мінчака і незабутнього творця лісницьких пісень ред. Р. Купчинського. З черги предсідник інж. Р. Кобринський передав у своєму слові символічний привіт всім лісникам, розкиненим по світі, зазначуючи, що 30-літня діяльність Об'єднання Лісників—ОБУЛІД-у є показником нашої єдности, вдержування лісницьких традицій та зв'язків. Про історію ОБУЛІД-у від початків його заснування говорив інж. Зубаль, а дані про розвиток „Вісника" єдиного українського лісницького журналу у вільному світі подав постійний його редактор інж. Р. Кобринський. По складенні звітів лісмайстра-голови інж. Я. Зубаля, секретаря інж. Є. Дороша, скарбника інж. Д. Ґечі та голови Контрольної комісії інж. Р. Яримовича—уділено абсолюторію уступаючій Управі та обрано нову Управу на рік 1976/77 у такому складі: лісмайстер-голова інж. Є. Дорош, секретар інж. С. Кравченюк, скарбник інж. Д. Ґеча, та члени: колеґи П. Ушак, А. Шмериковський, Л. Пришляк і Ю. Козяк. Постійним редактором „Вісника" залишився інж. Р. Кобринський. До Контрольної комісії ввійшли: інж. Я. Зубаль, інж. Р. Яримович і д-р М. Чаповський. До Номінаційної комісії для наступних Загальних Зборів обрано почесного лісмайстра інж. Е. Бачинського, кол. П. Ушака і кол. Л. Пришляка. З нагоди цих Загальних Зборів проведено широку дискусію, в якій обговорено видання ювілейного числа „Вісника", переведення точної реєстрації заслужених для українського лісу—лісників, а далі колег, які зараз працюють по фаху у вільному світі і ін.

У розваговій частині Зборів, якою проводив також інж. Р. Кобринський, взяли участь рівнож запрошені гості. Під час прийняття, крім предсідника, забирали голос: новообраний лісмайстер інж. Є. Дорош, архітект-інженер І. Заяць, представник т-ва Українських Інженерів Америки, який передав привіт від цього ж Товариства, ред. М. Островерха, гуморист Ікер-Керницький, проф. Р. Чубатий та численні колеги-члени Об'єднання, які своїми веселими спогадами і оповіданнями виповнили програму цього вдалого вечора, що пройшов у приємній товариській атмосфері. Ролю тостмайстра виконував кол. П. Ушак. Під час вечора інж. Я. Зубаль поділився з присутніми своїми враженнями з Пущі - Водиці б. Києва, яку він відвідав цього літа. Крім усних привітів на прийнятті відчитано численні письмові привіти, що наспіли з нагоди 30-ліття Об'єднання Лісників, а саме від Наукового Товариства ім. Шевченка, від інсп. Р. Юркевича (Австрія), надр. ліс. І. Жупника (Австрія), інж. Р. Ільницького (Арґентина), інж. В. Закревського (Венесуеля) та від численних інших колег-лісників з Америки і Канади, які не мали змоги особисто прибути на це свято.

АВТОРИТЕТ ОСОБИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Патріярха стане інший епископ, якого не дуже шанують і люблять? Тим часом як у випадку Гарвардського проєкту, так у справі Патріярхату, керівним і найголовнішим мотивом піддержки повинна бути пошана до інституції, яку намагаємося створити, а не до осіб, які в дану хвилину її очолюють.

Пошана до авторитету влади йде в парі з пошаною до закону. Тому, напр., американці виконують закони, хоч деяких з них не люблять, бо вони несправедливі, часом перестарілі, а представників влади респектують, дармащо з їх політикою не погоджуються. В думанні пересічного українця пошана до влади залежить від того, як ту владу виконується. Якщо ця влада в руках людей нездарних, невдачників, чи малоповажаних, українець мабуть почувається звільнений від обов'язку слухати таку владу, платити податки тощо. Отож леґітимність уряду походить від того, як він свої функції виконує, а не від факту конституційного, законного його встановлення. Така настанова стає причиною постійних заколотів, непослуху, собіпанства і анархії. Вкінці ж кожна одиниця стає не лише суддею актів своєї влади, але вирішує, чи її визнавати чи ні. А що поодинокі рішення влади завжди для якоїсь групи одиниць неприємні, обмежуючі, або вимогливі, по якомусь часі мало хто слухав би своєї влади.

Отут з'ясоване нерозрізнювання авторитету особи від авторитету влади є мабуть причиною, чому наші установи так короткотривалі, чому кожне покоління починає творити історію від себе самого, проголошує свою державу, творить нові уряди, без уваги на попередні проголошення та існуючий леґітимний уряд; чому в нас ані УНРада, ані УККА не стали керівними центрами нашої об'єднаної дії, чому вони вже десятиліттями в стадії стаґнації і мов спаралізовані стоять на місці, не будучи здатними перевести певні зміни та реформи, щоб успішніше відповісти вимогам змінених обставин і часу. Ці, що не погоджуються з діяльністю тих установ і які могли б стали поштовхом до оживлення та оновлення їх свіжими силами, не повинні були виходити з них, а навпаки — з пошаною до установ як таких (не конечно до осіб, що їх тепер очолюють) робити все, щоб їх зберегти і піднести. Це значить діяти в рамках тих інституцій і допомагати їм діяти більш успішно і більш відповідально.

Очевидно не легко переводити в леґальний спосіб зміни чи усувати від влади осіб, що її тримають у своїх руках вже десятиліттями, дарма що вони самі вже стали штивними восковими фіґурами. Хто має владу, чи навіть ілюзію влади (бо яку ж владу можуть мати еміґраційні установи!) не здає її легко. Вона дає хоч уявний престиж і підносить почуття власної вартости. В американському Конґресі старі віком і консервативно думаючі конґресмени та сенатори десятиліттями очолювали різні комітети і досить арбітрарно стримували всякі спроби ввесті нові, дуже потрібні закони, чи хоча б змінити внутрішній правильник, що нормував наради комітетів та Конґресу. Треба було ж двох каденцій (тобто 8 років), щоб частинно відсунути їх від керівництва і провести необхідні, хоч не всі, зміни. (Скандальне особисте життя деяких з тих керівників допомогло). Молодшим членам Конґресу на думку не прийшло відмовлятися бути членами тих комітетів, виходити з них і творити нові комітети.

Демократичний процес відбувається повільно і однією з головних чеснот громадян демократичної суспільности мусить бути терпеливість. Демократія вдержується своєю здібністю до еволюції. Завдяки такому еволюційному розвиткові демократичні установи можуть тривати поколіннями й сторіччями. Основою такого розвитку є глибока пошана громадян до своїх інституцій.

Якщо б українці навчилися розрізняти авторитет особи від авторитету інституції, уряду, своєї влади і т.п. та у своїй громадянській поведінці керувалися більше пошаною до інституцій, без уваги на особи, що їх очолюють, — наступила б певна стабілізація, а не фраґментаризація нашого політичного, громадянського й культурного життя. Всі наші зусилля могли б мати ще триваліші наслідки, бо вони були б зосереджені в рамках доовготриваючих інституцій. На місце відірваних акцій та вибухів прислівного солом'яного вогню могла б прийти тяглість і пляновість дії. Так теж твориться почуття пов'язаности поколінь, призбирується досвід і постає традиція.

УРДП У СВОЄ 30-ЛІТТЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зазначуючи, що партія завжди стояла на державницьких позиціях і проти совєтського комунізму, який із правдивим соціялізмом не має нічого спільного. Згадав промовець про неоправдані закиди в бік УРДП і продеякі проблеми. Вкінці проф. Костюк підкреслив, що тепер в Україні заіснував рух спротиву, який потребує допомоги еміґрації, яка ширила б праці цих українських патріотів, „самвидавні" та інші документи, бо Москва боїться поширення правди про її диктаторську та імперіялістичну систему. Проф. Костюк вирізнив Пресову Службу ЗП УГВР та УІС „Смолоскип" за працю в цій ділянці.

Зчерги виступав проф. Юрій Лавриненко-Дивнич, колишній редактор органу УРДП „Українські Вісті". Згадуючи про діяльність Івана Багряного, свою власну та цілої партії під час перших років існування. Промовець „з жалем, а то й соромом" визнав свою помилку, що в тих часах він недоцінював геройзму і посвяти Української Повстанської Армії. Він вказав, що Багряний завжди настоював на тому, що „політика і мораль мають йти в парі", як рівнож представив УРДП як продовжувача рухів „національного відродження", які розпочалися ще за козацьких часів, яке Сталін намагався розстріляти, але яке існує і сьогодні, як це твердить Валентин Мороз. Промовець підкреслив, що тоді, коли совєтський комунізм продовжує московський централізм, то УРДП стояла і стоїть на українському принципі єдности в різноманітності. Навіть російські дисиденти в СССР хочуть позбутися комуністичного централізму, але на його місце вони пропонують антикомуністичний централізм, який є чужий для принципів УРДП і українського духа. Проф. Лавриненко заявив, що треба конечно якнайшвидше видати історію УРДП, яка охоплювала б перших 30 років існування руху.

Наступний промовець, д-р Василь Гришко, почесний голова УРДП, поділив історію партії і руху на три етапи, кожний з яких охоплює десять років. Під час першого етапу (1946-1956 рр.) в Україні існував сталінський терор, панувала „холодна війна" між Сходом і Заходом, яка могла кожної хвилі перетворитися в гарячу війну і тому УРДП в тих обставинах звертала увагу на можливість збройної боротьби проти СССР, об'єднавши самостійницько-демократичні елементи для національного та економічного визволення. В тому етапі вже оформлювалася концепція „третього шляху" товто, програми, яка не була б ні комуно-соціялістичною, ані капіталістичною. Постала також орієнтація на „вітчизняні кадри". Але в тому етапі також прийшло до розколу між центром УРДП і лівою групою Івана Майстренка.

Другий етап (1956-1966) позначався тимчасовою „відлигою" по смерті Сталіна, політикою „співіснування" між Заходом і Сходом, а рівнож повстаннями в Польщі та в Угорщині, яким капіталістичний Захід відмовився допомогти. Тоді УРДП ще більше переконалася, що правильний шлях — це „третій шлях". В Україні тоді зростає „леґальний рух опору" в обороні національних, політичних і культурних прав, але приходять і репресії. УРДП опиняється під обстрілом з двох сторін: з боку Москви та правих українських еміґраційних кіл, які безпідставно закидають, що УРДП — „комуністична група".

Третій етап (1976-1977) — це стабілізація влади в СССР, допомога капіталістичного світу Москві політикою „детанту" та посилена русифікаційна політика в СССР під покривкою „єдиного совєтського народу", а фактично російського народу. УРДП ще раз переконалася, що треба покладати надію тільки на власні сили та співпрацю з усіми народами, поневоленими в СССР, а не покладати надії на капіталістичний Захід. Ідейно зріла та політично підготована еміґрація мусить допомагати ідейно-політичному рухові в Україні, але це можна доконати тоді, коли об'єднаються в співпраці ідеологічно споріднені українські угруповання та буде запевнено, що буде молоде покоління, якому можна буде передати провід боротьби — закінчив своє слово д-р Гришко.

Ред. Павло Маляр, який зазначив, що „30-річчя — це хронологічний факт, а не підсумок", заявив, що УРДП продовжуватиме свою діяльність як „всеукраїнська, а не реґіональна партія". Він згадав про деякі контроверсійні моменти в історії УРДП, зазначуючи, що в партії були розходження, але переважно неідеологічного характеру. Промовець рівнож висловив думку, що УРДП не повинна була ставати „масовою партією", аж поки не була точно оформлена програма та провід, а до того часу повинна була бути „селективною партією". Ред. Маляр рівнож сказав, що УРДП стоїть на принципі визволення українського народу, в співпраці з іншими поневоленими народами, але не хоче „інтервенції" інших держав. Завданням УРДП сьогодні є „ідентифікувати революційно-демократичні вартості та передати їх наступним поколінням. Ці вартості можуть також перейняти наші брати в Україні" — заявив ред. Маляр.

Останнім промовляв голова УРДП проф. д-р М. Воскобійник, який зосереджувався на питанні: „Що робити далі? Він переконався, що хоча треба співпраці ідеологічно споріднених груп, то „механічне об'єднання" не є розв'язкою. Державний Центр — на думку промовця — повинен бути об'єднувачем, але цього завдання не сповняє, натомість відсуває від себе активні партійні середовища, які сповняють дуже корисну працю. Проф. Воскобійник висловив вдоволення, що в Зустрічі-конференції взяли участь теперішні і колишні активісти УРДП та висловив надію, що незабаром можна буде відбути зустріч з „правою УРДП". Закликав до поширення публіцистичної діяльности, культурної праці та виховання молодих поколінь, які перебрали б провід. „Треба нам далі цікавитися процесами в Україні, але теж присвятити увагу проблемам нашої молоді в країнах поселення" — сказав він.

Інж. Анатолій Гудзовський, голова Об'єднання Українців Революційно - Демократичних Переконань в ЗСА, як організатор Зустрічі, подякував усім за участь. Розмови продовжувались при перекусці.

ВИСТАВКА ПОДАРОВАНИХ ЕКСПОНАТІВ

Вінніпеґ, Канада. — Рада Директорів Осередку Української Культури і Освіти влаштовує тут 16-го грудня ц. р. від години 7:30-10-ої вечором в Ґалерії Осередку — 184 Александер евеню, першу річну виставку подарованих експонатів. Між експонатами є погруддя Олександра Кошиця (1875-1944, визначного диригента і композитора, подароване Осередкові в 1976 р. Скульптура в бронзі є твором мистця Л. Мола і її закупила для Осередку п-і Стефанія Гірняк у пам'ять її мужа Володимира.

Концерт народної пісні й народних танків у Менор коледжі

З Менор Джуніор коледжу інформують: чоловічий хор „Прометей" під батутою Михаїла Длябоги матиме концерт у Менор Джуніор коледжі в суботу, 11 грудня ц.р. о год. 4:30 після полудня в авдиторії коледжу при Факс Чейс Ровд, Дженкінтовн, Па. Диригент хору М. Длябога є також членом факультету Менор Джуніор коледжу.

Крім того Ансамбль Українських гуцульських танцюристів „Черемош" виконає програму українських народних танків, що їх хореографічно оформив і вивів Дмитро Сороханюк.

Концерт і танки є останнім здійсненням Виставки Української Народної Штуки, яка відкрилась 13-го листопада й продовжуватиметься аж до 15-го грудня ц.р. Квитки можна набувати при вході. Ціна квитка для дорослих 5 долярів, для старших громадян і студентів 3 дол. Квитки можна набути заздалегідь у „Базарі" „Космосі" й „Оріоні".

Виставку Української Народної Штуки можна оглядати щодня безплатно аж до 15-го грудня ц.р.

В понеділки і середи від 10 ранку до 4-ої після полудня.

У вівторки і четверги від год. 7-9 вечора.

У суботи і неділі від год. 2-5 після полудня.

Виставка обхоплює великодні писанки, дереворити, вишивки, кераміку й традиційну українську народну ношу. Додаткові інформації можна одержати телефонічно, число тел. 885-2360.

СТРАХ ЯК МОТОР ДІЇ Й ПОСТУПУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мусимо? І в який спосіб ми стримаємося у нашім поході? І чи ми взагалі ще можемо спинитися? Тим часом уявім, що, якщо ми видали б десятину того, що видаємо на розвиток техніки, на підтримку гуманістичних наук, то, напевно було б можливо ще зупинити небезпеку, — знайти певну рівновагу між цивілізацією та культурою, між технікою та філософією, між духом та матерією. Ми могли б тоді зменшити розчавлюючу тривогу, чи може якось її собі вияснити, — запевнити людині дріботку щастя й розсудливости.

Тим часом ми вплутані в сіті протиставлень розтерзаного поступу. Але ж тим більше тяжить на нас обов'язок шукати виходу, розв'язки, хоча б 5 хвилин перед Дванадцятою! Опам'ятання, застанова належить до найважливіших завдань університетів, — до завдань і до дарунків, що їх повинні університети жертвувати людям. Хай же ж наш сьогоднішній вечір послужить до того, щоб нам поставив перед очі саме те завдання, — те зобов'язання. До повороту належить — поруч із застановою — насамперед усвідомлення актуального стану. Якщо хочемо змінити довкілля, мусимо його вивчити. Щоб на нові рейки повернути нашу поведінку, мусимо нашу сьогоднішню поведінку, наші реакції пізнати, проаналізувати. Для погляду в майбутнє потрібний реєстр сучасних данностей.

Я дуже радію, що саме два референти цього вечора рішили розглядати довкілля із гуманістичного аспекту: вони хочуть говорити про людяність при всім бажанні утримувати на відповіднім рівні досягнення сучасної індустрії, чи думають про зміну соціяльного довкілля на так загроженому відтинку, яким є европейський Схід. За це належиться їм признання і подяка. Я дякую також колеґі Кратохвілеві за його нову ініціятиву і за організацію вечора. Врешті, дякую в імені Сенату УВУ Ректоратові Штуттгартського університету — в особі Пана Проректора проф. Штуте, за вірну й випробувану вже гостинність, як теж за доброзичливу підтримку. Хай же ж сьогоднішній почин спричиниться до застанови. „Шалом" є старим еврейським побажанням миру; миру бажають собі взаємно — і то не один раз! — священик і миряни в часі св. Літургії. „Салем Аалейкум" звучить цей самий привіт в мусулманів. Мирного вечора бажаю всім так численно зібраним присутнім: може він (вечір) таки наблизить нас до загублених вартостей, може й ми в скромній мірі спричинимося до розважної поведінки модерної людини в модернім світі.

Мистецькі одиниці СУМА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

хореографа О. Ґензи, поповнений молодими вправними танцюристами, виконав у другій частині танок з рушниками „Привіт" і на закінчення програми „Гопак" — хореографія Ґензи, солісти: Д. Ґенза, О. Сохан, Г. Блага, І. Кушв, О. Ґенза, Б. Синенко, Ю. Гірняк, Я. Білий, А. Роджінський, М. Масний, О. Декайло і Я. Коваль. Цілістю програми вели, переплітаючи її віршованими текстами монологів пера письменника і поета Леоніда Полтави, Єлисавета Сидор-Чарторийська і д-р Аскольд Лозинський.

Передаючи кошик квітів, як вислів щирої подяки від себе, парохії, отців і сестер, які, до речі, майже усі були присутніми на концерті, о. парох В. Гавліч, ЧСВВ, склав подяку голові Осередку СУМА Корнелію Василику, і також дякував кожному керівникові, акомпаньяторам і учасникам мистецьких одиниць, а найбільше маленьким „козакам" і „козачкам" і групі молодих „Верховинців", від появи яких, як це висловився о. Гавліч, „серце радіє і робиться приємно на душі". Усіх їх, молодших і старших сумівців, поставив Отець Парох за приклад до наслідування, кажучи, що молодь, більше як ми думаємо, розуміє проблеми Церкви і горнеться до неї. „Нехай цей вечір, — говорив о. В. Гавліч, — спричиниться до глибшого зрозуміння тієї великої і відповідальної виховної праці, яку веде Спілка Української Молоді в обличчі страшного двійку поневоленої Москвою України, де ворог нищить усі прояви національної культури".

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Любої і Найдорожчої МАМИ
СЛ. ПАМ'ЯТИ НЕЗАБУТНЬОЇ

Проф. Людмили Тимошенко-Полевської

видатної челістки і педагога, професора Харківської, Віденської і Римської консерваторій та Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, визначеної у Міжнародній Енциклопедії „Хто є хто в музиці" в Кембрідж, Англія,
буде відправлена

Панахида
19 грудня 1976, о год. 12 дня в Катедрі св. Володимира
160 Вест, 82-га вул. в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

В глибокому смутку:
ЗОЯ ПОЛЕВСЬКА-ДАРОВА — донька
з чоловіком АНАТОЛІЄМ ДАРОВИМ

Виховна конференція СУА у Вашінґтоні

В днях 20-го і 21-го листопада ц.р. відбулася в Домі св. Софії Міжокружна Конференція Виховних Референток та Учительок Дошкілля, а її ціллю було не тільки пожвавити виховну працю, але й допомогти в ній тим, що розуміють вагу виховання дітей у дошкільному віці.

Конференцію відкрила голова 78-го Відділу у Вашінґтоні Марта Терлецька, бо саме 78-ий Відділ був господарем конференції. Відтак виховна референтка Ірина Лончина у вступнім слові підкреслила відповідальність СУА за збереження українського середовища через організацію й провадження світличок.

Анастазія Смеречинська, довголітня й досвідчена учителька, в рефераті про методику навчання в українській світличці подала дуже вичерпну аналізу виховання, мовляв, світличка є дуже важливою й підставовою школою і тому мусить дбати про фізичний, психічний та умовий розвиток дитини. Крім того завданням світлички є ще й вщеплення любови до українства, тому українська світличка мусить мати наскрізь український характер.

Сестра Мироня, СПДМ, яка не тільки перейшла вишкіл міжнародного Монтессорі, але ще й працює над докторатом в тій же ділянці, перше накреслила методи навчання у світличках Монтессорі, а потім ще й висвітлила та пояснила прозірки з такої світлички в Англії. В оживленій дискусії заквестіонована доцільність впроваджування таких метод у наших світличках, але натомість користування матеріялів та примінення деяких ідей може бути дуже допоміжне й в наших умовинах.

Після перекуски, яку приготовили членки 78-го Відділу, другу частину конференції провадила друга виховна референтка Дана Дикий. Вона вказала на можливості використовування американських матеріялів („прискул едюкейшенел матіріялс"), деякі цілковито, а в деяких зміняючи написи на українські, бо на видання таких матеріялів треба би мати величезні суми, а ми ними не розпоряджаємо. Дана Дикий також підкреслювала, що українська світличка повинна бути „реальною", цебто не можна створювати в ній світу зовсім відірваного від оточення.

Опісля молоденька вчителька світлички в Рочестері, Віра Елиїв поділилася своїм досвідом — розказуючи, як конкретно виглядає її день при заняттях. І після того теж вив'язалася цікава дискусія з численними запитами та обговоренням всіляких можливостей.

Другий день мав дещо відмінний характер. Доповідач, відомий український психолог, д-р Богдан Цимбалістий проаналізував потребу етнічно - національного виховання, вважаючи, що воно є прямо конечне для психічного здоров'я людини. На цей цікавий реферат прийшло багато зацікавлених осіб (понад 50), було багато запитів до прелеґента, а кожний дістав вичерпуючу відповідь. Висновками та напрямними закінчено конференцію.

Накінець Виховна Референтура СУА бажає подякувати 78-му Відділові за їхні труди та гостинність, д-рові Цимбалістому за те, що зрікся гонорару на користь Видавничого Фонду Виховної Комісії, а також мґр Смеречинській, яка призначила на ту саму ціль кошти своєї подорожі.

Ірина Лончина

Вісті з Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді

Цією дорогою хочемо передовсім висловити нашу щиру подяку всім шановним добродіям, що морально підтримуюнь оці наші культурні інституції.

Моральна піддержка це відвідини Музею і Бібліотеки та признання для нашої виховної праці, передовсім для нашої молоді.

Матеріяльна піддержка полягала в тому, що багато наших громадян дарували експонати до Музею чи книжки для Бібліотеки, як також присилали датки на Музей з нагоди переслання їм різдвяних карток, чи з інших нагод не забували на потреби Музею.

Хоча ми вже дякували деяким нашим жертводавцям, що склали більші суми на цілі Музею і Бібліотеки окремими листами, то ще цією дорогою хочемо подякувати цим нашим добродіям: по - $150.00 Сабіна Турянська; по - $100.00 : церква св. Володимира Флінт, Міч, церква Преч. Діви Марії в Озоні Парк, Н.Й; по - $70.00 : д-р Василь Кіналь з дружиною; по - $50.00 : д-р Ярослав Воєвідка; по - $40.00 Іван Лакуста; по - $25.00 : Преосв. Василь Лостен, о. Любомир Мудрий, д-р Мирослав Драган, інж. Аполінарій Осадца, Юрій Литвин, о. шамб. Василь Середович, адв. Степан Ярема, інж. Юліян Ястремський, д-р Неоніля Петехович-Гайворонська, Ліга Українців Католиків. (Йосиф Лухів); по - $20.00 : д-р Михайло Дудра, о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, В. Мацелюх, (Стемфорд), д-р Роман Осінчук; по - $15.00 : Степан Ґалайда, д-р К. Рогозинський, Ванда Урбан.

Щира наша вдяка також всім нашим добродіям, які склали по десять, п'ять та менші суми на цілі Музею і Бібліотеки.

Окремо ще хочемо подякувати за деякі експонати, а саме за угнівський стрій п-ву Петришинам і Зоні Теслюк. Угнівці ще стараються придбати чоловічий стрій та відповідну для цих експонатів габльотку. П. Гірняк з Ню Гейвену передав для нашого Музею чотири гарні ляльки в нагодних строях.

Лікарське Товариство переслало свої „Пропам'ятну Книгу" з нагоди 25-ліття існування Товариства та присилає „Лікарський Вістник." Проф. Петро Мегик пересилає нам постійно „Нотатки з Мистецтва". До речі буде згадати, що із наших деяких мистецьких творів будуть використані деякі знімки для репродукцій з „Нотатках з Мистецтва".

Годиться згадати, що в час відзначування 200-ліття Америки та 100-ліття нашого поселення в Америці використано деякі наші експонати. Місцева газета „Стемфорд Адвокейт" присвячуючи одну секцію українській громаді в Стемфорді, окреме місце присвятила експонатам Українського Музею та його стародрукам. Під час виставки церковного мистецтва при нагоді Євхаристійного Конгресу у Філядельфії, використано наші експонати.

Багаті і цінні збірки Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорді, хоча вони є під управою Української Католицької Церкви, якої пок. Владика Константин Богачевський, перший Митрополит в ЗСА їх заснував та вклав у них багато труду і гроша, то вони згідно із його волею є всенародними інституціями і мають служити українській Церкві та українському народові. Цю ролю вони сповняють і тепер. Тому ми очікуємо піддержки від усього нашого громадянства.

(Д-р Василь Ленцик)
директор
Українського Музею
і Бібліотеки
в Стемфорді

Дошколи пластових виховників

(Р. Ю.) — Виховний Сектор Пласту під проводом голови пл. сен. Христі Навроцької, перевів у листопаді два успішні дошколи-з'їзди виховників пластової молоді. Дошкіл для виховників із західніх станиць відбувся 6-го листопада в Клівленді при участі понад 30 учасників, для виховників із східніх станиць — 20 листопада у Філядельфії.

Програмою дошколів проводила пл. сен. Слава Рубель. Ціллю цих дошколів було доповнити знання виховників, що проводять працю з новацтвом та юнацтвом, обмінятися з ними думками, порадами та подати їм опрацьовані виховні матеріяли, поінформувати про цікаві успішні методи до поодиноких занять тощо.

На дошкіл в Клівленді прибуло понад 30 виховників. Ст. пл. Ярка Коморовська мала доповідь „Як уявляю собі Пласт в майбутньому". Після доповіді у дискусії виховники висловлювались за конечністю вдержання в Пласті української мови, вживаючи до цього всіх доступних метод. Ст. пл. Роман Юзенів говорив про використовування у заняттях з пластунством пластової преси й видань, про плекання української мови з допомогою видання стінних газеток, дописування до „Юнака", спільне читання журналів тощо. Показав практично як приступати до видавання стінних газеток, і як користуватись журналами для виховників. Справи вишколів реферувала пл. сен. Слава Рубель, а справи тілсвиховання у станицях — ст. пл. Любко Білик.

Більша частина дошколу проходила по двох окремих лініях — новацькій та юнацькій. Пл. сен. Ірина Богачевська і ст. пл. Тарас Пенкальський перевели дискусії і показові сходини з новацькими виховниками, а пл. сен. Борис Павлик та ст. пл. Ярко Левицький — з юнацькими.

На дошколі у Філядельфії було понад 70 виховників.

Після участи у насичених матеріялом нарадах, учасники дошколів відпочивали за спільною вечерою та дружньою розмовою. В'яже їх специфічна дружба — дружба молодих людей, які виконують важливі спільні завдання.

Обидва дошколи-з'їзди були дуже потрібні і корисні. Вони дали змогу виховникам запізнатися із великою кількістю доступних матеріялів, обмінятися думками та побачити, що вони — не самі.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

РОЗШУК

Брат пошукує свого брата з України
ВОЛОДИМИРА ПЕТРОВИЧА ВЕРХНЯКА
Хто знав би про нього або він сам прошу писати на адресу:
ANNA BAK
3903 West 34th Street
Cleveland, Ohio 44109

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Плянується конференція для розгляду східньоевропейської спільноти народів

Чарлстон, Іллиной. — Асоціяція для Студій Національностей (СССР і Східня Европа), очолювана д-ром Степаном Гораком, професором історії в Східньо-Іллинойському університеті, в спеціяльному пресовому повідомленні інформує, що на осінь 1977-го року плянує конференцію „Спільнота народів між Балтійським і Чорним морями — поляки, литовці, білоруси та українці: в минулому, сучасному та в майбутньому". Дводенна конференція має відбутися в Ню Йорку, а точна дата і приміщення будуть своєчасно проголошені.

Асоціяція звернулася до всіх наукових організацій, установ і товариств згаданих чотирьох народів, які діють в ЗСА, щоб взяли активну участь в цій конференції, а рівнож стали її спонзорами. Конференція має на меті причинитися до наукового обговорення всіх питань цих народів, охоплених суспільними та гуманістичними науками, і не обмежуватися до минулого, а розглядати сучасний стан і винести прогнози на майбутнє.

Всі установи, які плянують брати участь в конференції, повинні приготовити принаймні одну сесію, але не більше двох. Кожна праця, яка буде відчитана на тих сесіях, повинна наголошувати зв'язки між тими чотирма народами. Заплянованo відбути 16 сесій і одну пленарну сесію, на якій буде виголошена головна доповідь конференції, а опісля відбудеться дискусійна сесія та створення комітету, який займеться скликанням наступної конференції та видруковуванням представлених наукових праць. Відбудуться рівнож спільні полуденки і бенкет.

Конференція — зазначено в пресовому повідомленні — дуже на часі, бо дізнаючись один про одного, представники цих народів, які в минулому часто ділили спільну долю, можуть причинитися до співпраці цих народів тепер і в майбутньому.

Всі зголошення, як рівнож пропозиції щодо тем сесій і праць, які мають бути представлені на сесіях, повинні бути надіслані на руки голови Асоціяції, проф. д-ра Степана Горака до 15-го січня 1977-го року на адресу:
Prof. Stephan Horak,
Department of History,
Eastern Illinois University,
Illinois 61920.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 18-го ГРУДНЯ 1976 р.

ПЛЕЙНСФІЛД, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 372 Відд. о год. 6:30 веч. в Ігл Голл, 210 Чурч вул. На порядку: вибір нової Управи на 1977 рік та багато інших спр. з. По зборах буде перекуска. — С. Дубей, пред., І. Головка, кас., Й. Ярема, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го ГРУДНЯ 1976 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд. о год. 2-ій по пол. у Вінярського. Проситься всіх на збори. — Ів. Бурний, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Avenue. Просимо чл. прибути, вирівняти вкладки. — В. Марушак, рек. секр.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту ...	$ 4.00
1 цаль через 2 шпальти ...	6.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ
за новим стилем до 15-го ГРУДНЯ 1976 року
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1976 року

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скоріше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"Svoboda"
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

ТАРЗАН, Ч. 7670 — Тарзан знайшов верблюда

Без їздця цей верблюд напевно далеко не зайшов...

Ага! Спокійно... Ти і я станемо добрими друзями...

Ми потребуємо один одного... Окремо ми пропадемо, а разом — врятуємось!